

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Katedra Politologie

Bakalářská práce

2018

Daniel Bora

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Katedra Politologie

**Komparace protipovstalecké strategie v Iráku v letech
2007 a 2014**

Bakalářská práce

Autor práce: Daniel Bora

Studijní program: Politologie

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Bohumil Doboš

Rok obhajoby: 2018

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 7. května 2018

Daniel Bora

Bibliografický záznam

BORA, Daniel. *Komparace protipovstalecké strategie v Iráku v letech 2007 a 2014*. Praha, 2018. 63 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut Politologie. Katedra Politologie. Vedoucí bakalářské práce Mgr. et Mgr. Bohumil Doboš

Rozsah práce: 80 725 znaků

Anotace

Tato práce pojednává o použití protipovstalecké strategie v Iráku v letech 2007 a 2014. V první části autor definuje základní pojmy jako je povstání, legitimita a samotná doktrína COIN. Část pojednávající o doktríně COIN je doplněna o dvě modifikace manuálu americké armády FM 3-24/MCWP 3-33.5. z let 2007 a 2014, které vlastně aplikují principy COIN na irácké operační prostředí. Následují dvě případové studie, které popisují konkrétní strategii v Iráku v letech 2007 a 2014. Na konci každé z těchto případových studií jsou zpracována empirická data, která jsou evaluována v závěrečné komparaci. Pro návaznost textu je přidána kapitola, která popisuje mezidobí mezi léty 2010 a 2014 a poukazuje na možné příčiny vzestupu ISIS. Závěrečná část komparuje data získaná ze dvou zkoumaných případových studií, na jejichž základě se autor snaží vyhodnotit úspěšnost jednotlivých strategií, případně poskytnout doporučení, která by měla zabránit znovu-vzniknutí skupin jako ISIS nebo AQI. Dalším výstupem této práce je predikce možného vývoje.

Annotation

This thesis deals with the use of the counter-insurgency strategy in Iraq in 2007 and 2014. In the first part the author defines key concepts like insurgency, legitimacy and COIN doctrine. The part dealing with COIN is extended by two modifications of the US army's field manual FM 3-24/MCWP 3-33.5 from 2007 and 2014 which, in fact, applies COIN principles on the specific Iraqi environment. Followed by two case studies, which describe the particular strategy in Iraq in 2007 and 2014. At the end of each case study empirical data are examined. For text continuity the first case study is extended by a chapter which describes interim between 2010 and 2014 and points out possible causes of the emergence of ISIS. The final chapter provides a comparison of the two examined case studies and the author tries to evaluate the success of each of them. Eventually the author provides recommendations which should prevent the re-emergence of groups like ISIS or AQI. Another outcome of this thesis is a prediction of possible development in Iraq.

Klíčová slova

Povstání, protipovstalecký boj, Irák, Islámský státv Iráku a Sýrii, Al-Kaida, COIN

Keywords

Insurgency, counter-insurgency, Iraq, Islamic State of Iraq and Syria, al-Qaeda, COIN

Title/název práce

Comparison of the counter-insurgency strategy in Iraq in 2007 and 2014

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucímu mé bakalářské práce panu Mgr. et Mgr. Bohumilovi Dobošovi za cenné rady, trpělivost a ochotu, kterou mi v průběhu zpracování práce věnoval.

Teze bakalářské práce

Zdůvodnění výběru práce:

Toto téma jsem zvolil hlavně proto, že Irák je posledních letech dějištěm několika krvavých konfliktů a na části jeho území působí v současné době nejznámější teroristická organizace Islámský stát. Komparaci proti-povstalecké strategie právě v letech 2007 a 2014 jsem zvolil proto, že v roce 2007 přišel velitel koaličních sil v Iráku, gen. David Petraeus, s novou doktrínou counterinsurgency. Díky aplikaci závěrů této revidované protipovstalecké strategie se podařilo iráckou odnož Al-Kaidy téměř zničit. Nicméně v období, kdy se americké jednotky stahovaly z Iráku, zbytky Al-Kaidy se v sousední Sýrii zkonsolidovaly a založily ISIL. Tímto se dostáváme do roku 2014, který jsem zvolil jako druhý milník ve zkoumání tohoto problému. Jelikož to byl rok, kdy ISIL dobyl druhé největší město Iráku, Mosul. Ze kterého Abú Bakr al-Bagdádí vyhlásil chalífát. Myslím si, že v současnosti je toto téma relevantní, jelikož dění v Iráku do jisté míry ovlivňuje Evropu (teroristické útoky).

Předpokládaný cíl:

Cílem práce je porovnat proti-povstaleckou strategii v již zmiňovaných letech 2007 a 2014. Chci analyzovat průběh povstání a způsoby jakými se rozhodly USA a irácká vláda povstání potlačit. Zda byla použita stejná strategie v roce 2014 jako v roce 2007, případně v čem se lišila a jak markantní tyto rozdíly byly. Na relevantní datech ověřím, který způsob byl účinnější. Dále chci popsat hlavní ozbrojené entity, které se na území Iráku vyskytují.

Metodologie práce:

Jako metodu práce jsem si vybral diachronní komparativní případovou studii. V úvodu definuji koncept counterinsurgency a klíčové pojmy. Poté blíže přiblížím na jednotlivých případových studiích klíčové aspekty povstání. Následovat bude závěrečná komparace. V této práci se budu snažit odpovědět na hlavní výzkumnou otázku: Která použitá protipovstalecká strategie byla účinnější? K relevantnímu zodpovězení této otázky mi dopomůže určení jednotlivých proměnných, které si stanovím až při samotném psaní práce.

Základní charakteristika tématu:

Irák je v posledních několika letech velice neklidným státem. Státem, na jehož území se

pohybuje několik ozbrojených a teroristických skupin. Je to země, ve které po svržení Saddáma Husajna a jeho baasistického režimu nastal chaos, jelikož byly rozpuštěny i bezpečnostní složky. To zapříčinilo, že několik desítek tisíc bývalých členů iráckých bezpečnostních složek zůstalo nezaměstnaných a řada z nich hledala východisko z této situace vstupem do nějaké teroristické skupiny. V zemi vypuklo povstání, které se USA a nově vytvořeným iráckým bezpečnostním složkám (ISF) porazit. Když se v roce 2007 ujal vedení koaličních sil gen. David Petraeus, rozhodl se "oprášit" starou doktrínu counterinsurgency, kterou revidoval. Tato strategie pojednávala o tom, jak porazit odbojové hnutí maoistického typu, tím, že obrátíte společnost, v níž žije a která s ním spolupracuje, proti němu. Tato strategie se osvědčila a během téměř dvou let, byla AQI téměř zničena, následovalo však americké stažení z Iráku a vláda iráckého ministerského předsedy Núriho al-Malíkiho, která zavedenou strategii přestala dodržovat. To mělo za následek, že zbytky AQI se zkonsolidovaly do ISIL a postupně začaly dobývat Irák, což vyvrcholilo dobytím Mosulu a vyhlášením chalífátu.

Předpokládaná struktura práce:

- 1, Úvod
- 2, Koncept counterinsurgency, vymezení pojmu
- 3, Protipovstalecká strategie v Iráku 2007 a 2014
  - 3.1. Case study-povstání v Iráku v roce 2007
  - 3.2. Case study-povstání v iráku v roce 2014
  - 3.3. Komparace
- 5, Závěr

Základní literatura:

METZ, Steven. Learning from Iraq: counterinsurgency in American strategy. ARMY WAR COLL STRATEGIC STUDIES INST CARLISLE BARRACKS PA, 2007.

PETRAEUS, David H. a James F. AMOS, 2006. COUNTERINSURGENCY. WASHINGTON, DC: US ARMY.

BARRY, Ben, 2014. Iraq - from insurgency to counter-insurgency and back again. In: Global Security [online]. London [cit. 2017-05-14]. Dostupné z: <http://www.iiss.org/en/militarybalanceblog/blogsections/2014-3bea/july-8d3b/insurgency->

to-counter-insurgency-and-back-af1a

AHRAM, Ariel Ira. Proxy warriors: the rise and fall of state-sponsored militias. Stanford University Press, 2011.

PATEL, David Siddhartha. ISIS in Iraq: What We Get Wrong and Why 2015 Is Not 2007 Redux. Middle East Brief, 2015, 87.

MUMFORD, Andrew. Proxy warfare and the future of conflict. The RUSI Journal, 2013, 158.2: 40-46

BLIZINSKI, Meghan Grace. DEFEATING ISIS IN IRAQ: AN ANALYSIS OF THE COUNTERINSURGENCY STRAGETY USED TO LIBERATE THE CITY OF TIKRIT. 2016. PhD Thesis.

BOOT, Max. More small wars: counterinsurgency is here to stay. Foreign Aff., 2014, 93: 5.

ARREGUÍN-TOFT, Ivan. How to lose a war on terror: A comparative analysis of a counterinsurgency success and failure. Understanding victory and defeat in contemporary war. London: Routledge, 2007, 142-167.

Internetové zdroje:

<https://www.csis.org/programs/burke-chair-strategy/terrorism-and-counterinsurgency>

<http://www.globalsecurity.org/>

<http://www.onwar.eu/>

Obsah

Obsah	11
1 Úvod	13
2 Teoretické vymezení pojmů a metodologie	15
2.1 Podvracení systému: Povstání jako forma nepravidelné války.....	16
2.2 Legitimita: Boj o podporu obyvatelstva.....	18
2.3 COIN: Ochrana systému	20
2.4 FM 3-24/MCWP 3-33.5	21
2.4.1 (Shape)–Clear–Hold–Build–(Transition).....	22
2.4.2 Rozdíly v pojetí legitimacy	23
3 Povstání v Iráku (2003-2010)	25
3.1 Geografická a etnicko-náboženská charakteristika Iráku	25
3.2 Operace Irácká svoboda a následný chaos	26
3.2.1 Volby 2005	27
3.2.2 Sektářská válka	28
3.2.3 Změna strategie – rok 2007, <i>The Anbar Awakening</i> a navýšení počtu amerických vojáků („ <i>the surge</i> “)	29
3.2.4 <i>The Anbar Awakening</i>	30
3.3 Ukončení bojových operací.....	31
3.3.1 Počet obětí	31
3.3.2 Síla povstaleckých skupin	32
3.3.3 Politický kontext.....	33
3.4 Následný vývoj.....	34
4 Boj proti ISIS (2014–2018)	35
4.1 Strategie Američany-vedené koalice proti ISIS	36
4.1.1 Ukončení bojových operací	37
4.1.2 Počet obětí	38
4.1.3 Síla povstaleckých skupin	39
4.1.4 Politický kontext.....	40
5 Komparace protipovstalecké strategie v Iráku v letech 2007 a 2014	42
5.1 Možný vývoj	44
6 Závěr	46
Seznam tabulek	49

Seznam obrázků	49
Použitá literatura	50
Monografie	50
Oficiální dokumenty	51
Oborné články	52
Ostatní.....	54
Seznam příloh.....	58

1. Úvod

Blízký východ¹ je jedním z nejméně stabilních a nejnebezpečnějších regionů v současném světě. Na území spousty států tohoto regionu operují různé teroristické nebo povstalecké organizace, což je jednou z příčin dlouhotrvajících konfliktů. Většina těchto států je rozdělena vnitřně díky etnicko-náboženské různorodosti tamějšího obyvatelstva. Jedním z těchto států je Irák, na jehož území žijí tři velké etno-náboženské skupiny šíité, kteří tvoří většinu obyvatelstva, sunnitě a Kurdové. V prvních dvou případech se jedná o Araby, zatímco Kurdové jsou vyznáním převážně sunnitě. Vládní garnitura nebyla vždy schopná udržet napětí mezi těmito skupinami v obstojné míře a většinou byla jedna skupina perzekuována a druhá favorizována. To umožnilo růst protivládních nálad, kterých později využila některá z extremistických organizací, ať už Al-Káida (AQI) nebo Islámský stát v Iráku a Sýrii (ISIS). Tyto skupiny využily nenávisť sunnitů k centrální vládě v Iráku a skrze jejich podporu se zmocnily velkého území, především v sunnitských provinciích. Vzniklo tedy, alespoň z počátku, povstání s podporou místního obyvatelstva. K porážení tohoto typu povstání však nestačí pouze materiální a vojenská nadřazenost, která je na straně centrální vlády, strategie musí být zaměřena na obyvatelstvo, které povstalecké skupiny podporuje. S uvědoměním si této zkušenosti přišla americká armáda s revidovanou verzí doktríny *Counter-Insurgency* (COIN) v roce 2007, jejímž cílem bylo získat „srdce a mysl“ obyvatel na svou stranu. A právě o rozdílu v přístupu a aplikaci COIN v letech 2007 a 2014 bude pojednávat tato práce.

Práce je strukturovaná do čtyř větších celků. V první části definuji pojmy jako je povstání, legitimita, protipovstalecký boj (COIN), ale také v krátkosti popíšu dvě modifikace vojenského manuálu americké armády, pro boj s povstalcem FM 3-24/MCWP 3-33.5, což by mělo čtenářům přiblížit rozdíl v klasické konvenční válce a protipovstaleckém boji za využití doktríny COIN. Stručně také popíšu vývoj této doktríny doplněný o práce nejvýznamnějších teoretiků. To by mělo poskytnout dostatečný teoretický rámec pro zkoumání tohoto problému.

Druhá část je případovou studií aplikace COIN v Iráku od roku 2007 až do ukončení bojových operací americkou armádou v roce 2010. Avšak pro srozumitelnost textu se práce také zaměřuje na charakter Iráku a události, které vedly k roku 2007.

---

¹ Blízký východ tvoří země rozkládající se kolem jižního a východního pobřeží Středoziemního moře. Je to oblast rozprostírající se od Maroka až po Arabský poloostrov a Irán.

Kapitola dvě tudíž začíná popisem etnicko-náboženských skupin a politickým dělením Iráku. Následuje popis událostí vedoucí k roku 2007. Jako počátek jsem zvolil operaci *Iraqi Freedom*, jejíž následky jsou v Iráku patrné dodnes. Dále v kapitole popisují nárůst sektářského násilí. Na konci případové studie je pár kapitol věnovaných evaluaci dané strategie na základě proměnných, které jsem si určil v metodologické části. Tuto část uzavírá podkapitola, která se zabývá následným vývojem a popisuje tedy mezidobí mezi léty 2010–2014 a zevrubně odhaluje některé důvody vzestupu ISIS.

Třetí část je obdobně jako část druhá případovou studií. Má také podobnou strukturu, kdy popisují obecně dění během let 2014-2018, poté přibližují strategii použitou americkou armádou k potlačení skupiny ISIS. Závěrem opět evaluuji, za pomoci mnou určených proměnných, úspěšnost.

Ve čtvrté části se budu snažit interpretovat výsledky mého zkoumání. Porovnáám obě sledovaná období a pokusím se formulovat jistá doporučení a odhadnout budoucí vývoj v Iráku.

Jelikož s využitím doktríny COIN přišla americká armáda, která měla rozhodující vliv na potlačení povstání v obou zkoumaných obdobích, tato práce zkoumá strategii především z americké perspektivy, tedy například, když zkoumám počet padlých vojáků, do výčtu nezahrnuji padlé příslušníky iráckých bezpečnostních sil (ISF). Pro lepší čtivost práce používám označení pro skupinu *al-Qaeda in Iraq* zkratku AQI. Tuto zkratku využívám pro popis událostí v celém sledovaném období, ačkoli tato organizace v tomto časovém intervalu změnila několikrát svůj název. Zkoumání geneze AQI však není předmětem této práce, tudíž z důvodu větší přehlednosti práce jsem se rozhodl pro tento způsob značení. V literatuře se také setkáváme s několika názvy organizace *Islamic state of Iraq and Syria* (ISIS) jako například *Islamic state* (IS), *Islamic state of Iraq and the Levant* (ISIL) nebo arabsky „*Daeš*“. V této práci však bude využívána zkratka ISIS.

Cílem práce je tedy porovnat použití protipovstalecké strategie v letech 2007-2010 a 2014-2018. Chci poukázat na hlavní rozdíly v přístupu k protipovstaleckému boji na základě jednotlivých proměnných. Na datech porovnat úspěšnost povstání v jednotlivých časových intervalech, porovnat stav po skončení bojových operací a na základě politického vývoje predikovat následný vývoj v zemi a případně uvést doporučení, aby se země znovu neponořila do chaosu. Výzkumné otázky tedy zní: „Která ze zkoumaných protipovstaleckých strategií byla účinnější? a jaký byl stav po ukončení bojových operací na území Iráku?“

2. Teoretické vymezení pojmů a metodologie

Z počátku definuji základní premisy konceptu COIN, tím shrnu nutný teoretický rámec, který je klíčový pro další pochopení této práce. Konceptualizace je rozdělena na dvě části. V první části definuji základní pojmy jako je povstání (*insurgency*), protipovstalecký boj (*counter-insurgency*) a vymezím rozdíl mezi povstáním, terorismem a konvenční válkou. Při této konceptualizaci vycházím především z práce Jamese D. Kirase: „*Irregular Warfare: Terrorism and Insurgency* (2016),“ která nabízí znamenitý teoretický náhled na problematiku povstání a protipovstaleckého boje. Stručně nastíním genezi a přístupy jednotlivých klasiků konceptu COIN jako například Sir Robert Thompson, David Galula nebo Samuel B. Griffith. V druhé části se zaměřím především na popis vojenské příručky americké armády a námořní pěchoty FM 3-24/MCWP 3-33.5 a její dvě modifikace z let 2006 (*Counterinsurgency*) a 2014 (*Insurgencies and Countering Insurgencies*). Popis těchto dvou verzí manuálu nám především poskytne určitý rámec pro empirické zkoumání dvou ústředních případových studií této práce. Zjistíme však, že tyto „moderní“ manuály jsou v podstatě jen revizí již existujícího konceptu COIN, který je aplikován na konkrétní podmínky.

Protože zkoumám jednu jednotku (povstání v Iráku) ve více časových obdobích její existence, rozhodl jsem se použít jako metodu zkoumání diachronní komparativní případovou studii. Konkrétně bude mým cílem tzv. kontrast kontextů, kdy budu analyzovat povstání v jednotlivých časových úsecích. Cílem této práce je tedy porovnat situaci v Iráku v obou zkoumaných obdobích po ukončení bojových operací. Na základě jednotlivých proměnných jako je relativní/faktická síla povstaleckých skupin na území Iráku, doba konfliktu a počet obětí, porovnáám stav po ukončení bojových operací a také účinnost jednotlivých strategií. Tyto faktory nám tedy napoví, které použití COIN bylo kvalitativně účinnější. Nicméně COIN je komplexní strategie, jak ještě vysvětlím dále v kapitole zabývající se teoretickým vymezením, úspěch COIN se nedá měřit jen vojenskými výsledky, nýbrž udržitelností dosaženého stavu. Jelikož však bojové operace byly ukončeny ve druhém zkoumaném období teprve nedávno, v roce 2017, není dost možné zkoumat situaci dále a porovnat tedy účinnost na dalším vývoji. Z tohoto důvodu se pokusím, na základě analýzy vývoje v Iráku po roce 2010, tedy faktickém skončení protipovstaleckých operací, identifikovat chyby a doporučit kroky, které by vedly k neopakování chyb z let minulých (Drulák, 2008).

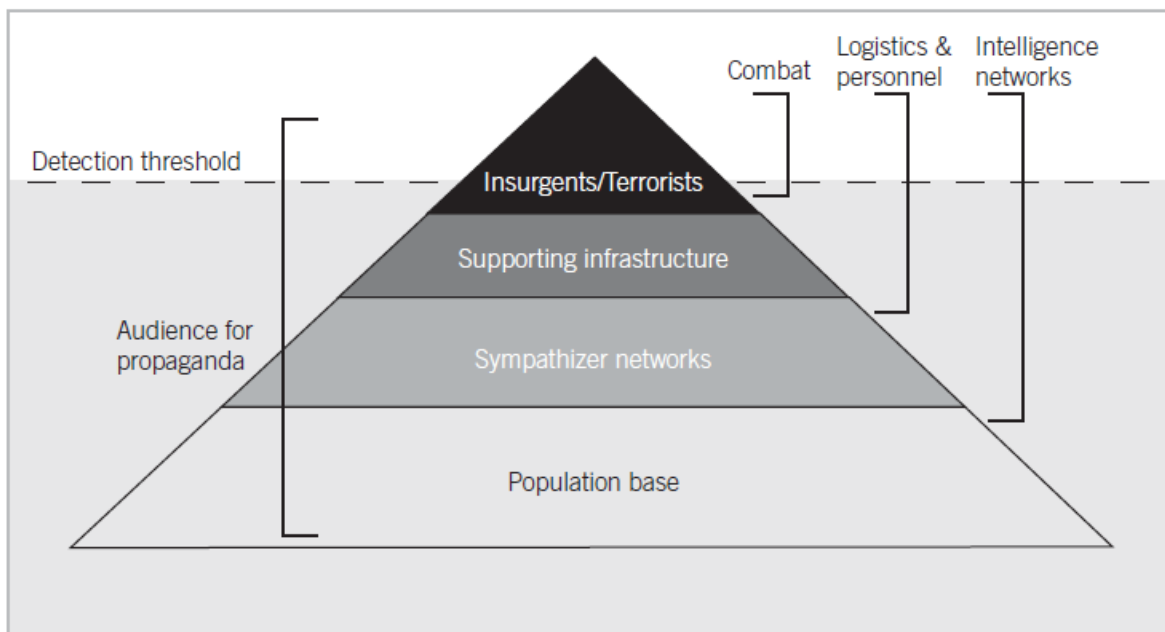
2.1 Podvracení systému: Povstání jako forma nepravidelné války

Povstání je dlouhotrvající bojovné úsilí, které je vedeno metodicky za účelem dosažení středně velkých cílů, vedoucí ke konečnému svržení stávajícího politického systému. Podobně jako revoluci je velice těžké jej předvídat, jelikož počátky bývají velmi neurčité. Jednoduše řečeno, povstání je vlastně asymetrický konflikt mezi silnějším a slabším. Tím slabším z hlediska hmatatelných zdrojů je vždy povstalecká skupina. Dalo by se říci, že na počátku konfliktu má vláda všechny trumfy na své straně – diplomatické uznání, legitimní moc v legislativě, exekutivě i jurisdikci. Pod svou kontrolou má policii, finanční, industriální a zemědělské zdroje. Dále komunikační a přepravní zařízení, tedy kontrolu nad médii a propagandou a hlavně má „ve své moci“ armádu. V těchto hmatatelných zdrojích se nemohou povstalci vládní autoritě rovnat. Situace se však obrací, když přijde na (ne)hmatatelné výhody. Povstalci mají ohromnou výhodu oproti vládě, která musí spravovat oblast celého státu, jelikož mohou působit na obyvatelstvo pouze v určitém teritoriu. Cílem je tedy odloučit populaci od vlády a kontrolovat ji fyzicky (Galula, 1966, s. 3-5).

David Kilcullen poukazuje na to, že těžiště povstaleckého hnutí, zdroj moci, od kterého odvozuje svou morální a fyzickou sílu, svobodu jednání a vůli jednat, je jeho propojení s místní populací v určité oblasti. Povstalci mají tendenci manipulovat a svézt se na sociální vlně rozhořčení, obvykle legitimního, a poté čerpat svou bojovou sílu právě z jejich propojení s populační základnou. Tato populační základna povstání je z velké části nedetekovatelná pro protipovstalecké síly, jelikož je „skryta pod povrchem“ a nezapojuje se do žádné ozbrojené činnosti (Kilcullen, 2010). Následující schéma popisuje povrchové a podpovrchové elementy povstání. Můžeme vidět práh odhalitelnosti, ve kterém se nacházejí především povstalci/teroristé. Těžko zjistitelná je však infrastruktura, síť sympatizantů a populační základna.

Obrázek 1: Povrchové a podpovrchové elementy povstání

Zdroj: (Kilcullen, 2010, s.8)

Cílem povstalců je snažit se najít cestu, jak využít své přednosti jako je pohyblivost, organizace, relativní anonymita nebo neviditelnost, proti slabinám silnějšího protivníka. Je nutné si také uvědomit, že délka těchto povstání se může pohybovat v řádech desítek let.² Povstání bude úspěšné získáváním výhody nad svými protivníky z hlediska času, prostoru, legitimacy a podpory. Aby však bylo povstání úspěšné, je zapotřebí, aby povstalci získali výhodu nad protivníkem ve všech těchto čtyřech dimenzích (Gray, 1999, s. 23-5). Ačkoliv všechny tyto dimenze jsou důležité a jsou vzájemně propojeny, v následující kapitole se budu zabývat pouze konceptem legitimacy a podpory, jelikož právě legitimita je klíčová pro pochopení jak povstání, tak protipovstaleckého boje. Ještě před tím, než se však zaměřím na koncept legitimacy, je nutno definovat si typy povstání, které jsou důležitými prvky konceptu legitimacy jako takového.

Jednotlivé typy povstání se široce liší ať už charakterem (sociální, kulturní, ekonomické aspekty) nebo typem (revoluční, partizánské, guerillové, osvobozené nebo občanská válka). Zisk moci a politické kontroly je požadovaným výstupem (Kiras, 2016, s.187). Klíčové však pro nás je nahlížet na typy povstání v dimenzi legitimacy. Například Jeremy Weinstein ve své knize „Inside Rebellion: The politics of Insurgent violence“ rozděluje povstání na oportunistické a aktivistické (Weinstein, 2007). Oportunistické

---

² Povstání vedené Tamilskými tygry na Srí Lance trvalo více než 40 let. Povstání FARC v Kolumbii trvalo skoro půl století.

povstání je schopno se jednoduše zmocnit zdrojů bez souhlasu civilního obyvatelstva, zatímco aktivistické povstání spoléhá na souhlas obyvatelstva a kooperaci s ním navyšuje svou legitimitu v jeho očích. Tento typ povstání přitahuje jedince, kteří mají vazby na místní populaci, a tedy sdílejí jejich normy chování. Na druhou stranu oportunističtí povstalci přitahují jednotlivce, kteří jsou motivováni příslibem krátkodobého zisku. Raymond Millen a Steven Metz ve své stati „Insurgency and Counterinsurgency in the 21 century“ (2004) definují povstání osvobozenecké a národní. V prvním případě jde především o boj proti cizí vládnoucí skupině, která se liší například etnicitou nebo náboženstvím. Národní povstání je typem vnitrostátního konfliktu mezi určitou skupinou a vládou, která má v očích části obyvatelstva alespoň určitou legitimitu.

2.2 Legitimita: Boj o podporu obyvatelstva

Pro povstalce bojující v nepravdělných válkách je životně důležitá vnitřní nebo vnější podpora k udržení jejich boje. Povstalecké elity musí zdůvodnit své činy, jinak ztratí pochopení pro jejich věc. Obvykle se snaží legitimizovat použití násilí a přeměnit jej ve smysluplnou podporu jejich hnutí poukázáním na svou morální nadřazenost oproti reprezentantům státu. Nahrazují funkce státu na lokální úrovni a šíří přesvědčivé poselství.

Autoři publikace „Principles, imperatives, and paradoxes of counterinsurgency“ (Cohen, 2006) definují 5 ukazatelů legitimacy:

1. opakující se a častá volba politické garnitury,
2. zapojení obyvatelstva do politických procesů na vysoké úrovni,
3. velmi malý stupeň korupce,
4. přijatelná úroveň a tempo ekonomického, politického a kulturního rozvoje,
5. podpora režimu společenskými institucemi na vysoké úrovni.

Koncept legitimacy je stěžejní pro západní teorie COIN. Americká vojenská doktrína řadí COIN k nepravdělným válkám, kde je válka definována jako „násilný boj mezi státními a nestátními aktéry za účelem legitimacy a vlivu nad určitým obyvatelstvem“ (Department of the Army, J-P 1, 2013). V modifikované verzi COIN doktríny FM 3-24³ z roku 2014 se uvádí, že legitimita, přijetí autority společností a její kontrola jsou kritické jak pro protipovstalecké síly, tak pro povstalce. Snaha o legitimitu je považována za

---

³ V snaze vymezit teoretický rámec konceptu legitimacy využívám tento konkrétní dokument, jelikož ilustruje západní nahlížení na tento koncept legitimacy a také je relevantní pro Case study č.2. Stejně tak bych pro definování tohoto konceptu mohl využít například Allied Joint Doctrine for Counterinsurgency, jakožto společnou doktrínu NATO, která zahrnuje podobné přístupy k nahlížení na legitimitu.

klíčový rozdíl mezi COIN a konvenční válkou. Jak uvádí FM 3-24: „dosažení úspěchu záleží méně na porážce ozbrojeného prvku povstání a více na schopnosti legitimizace institucí hostitelské země obyvatelstvem“ (Department of the Army, 2014).

Povstalci se také snaží dosáhnout legitimacy a úspěšné protipovstalecké síly musí tyto snahy zastavit. „Povstalci se snaží napadat legitimitu hostitelské země, přičemž se snaží dosáhnout své vlastní kredibility v očích obyvatelstva“ je popsáno v FM 3-24. V západní literatuře na téma COIN převládá názor, že boj mezi povstalci a vládou o legitimitu v očích obyvatelstva je klíčovým pro konečné vítězství.

Problém západního pojetí legitimacy je, že nahlíží na společnost jako na celek. V FM 3-24 se uvedeno, že legitimita je přijetí autority společností. Obyvatelstvo určité společnosti určuje, kdo má legitimitu ustanovit pravidla a vládu pro společnost. Hodnoty a kulturní normy určí, koho společnost považuje za legitimní autoritu (Department of the Army, 2014). Jak poukazuje Andrew J. Gawthorpe (2017), tato analýza ignoruje fakt, že sociální fragmentace, která se vyskytuje ve většině zemí sužovaných nepravidelnými válkami znamená, že protipovstalecké síly se musí vypořádat se stovkami až tisíci mikrosociálními komunitami s jejich vlastní historií, normami a pojetím legitimacy. V zemích, ve kterých je centrální stát slabý, je velká pravděpodobnost konfliktu právě kvůli fragmentaci. V lokálních společnostech tedy převládá tradiční autorita a centrální stát je vnímán jako vzdálená, vetřelecká a nelegitimní instituce.

Západní strategové COIN v minulosti líčili povstalce jako „bandity“ a předpokládali, že je jako kriminálníky s nulovou legitimitou vnímá i obyvatelstvo. K tomu, abychom porozuměli, jak rozdíly mezi typy povstání a jejich legitimitou komplikují protipovstalecký boj, vezmeme v úvahu výše zmíněné Weinsteinovy rozdíly mezi oportunistickými a aktivistickými povstáními. Výše jsem Weinsteinovu typologii povstání již nastínil. Nyní se zaměřím na jejich legitimitu. Zatímco oportunistické povstání koresponduje se západní představou povstalců jako „banditů“, kteří v očích obyvatelstva nemají žádnou legitimitu, aktivistické povstání disponuje velice hlubokou podporou obyvatelstva, tedy legitimitou. Podle analýzy Isabelle Duyvesteynové (2012) tyto aktivistické povstání čerpají svou legitimitu, protože rekrutují lokální jedince, se kterými sdílejí stejné normy a mohou požadovat překlenutí existujících sociálních a politických pravidel v dané lokalitě.

Podpora povstání je závislá na legitimitě, ta poskytuje základ pro udržení boje, obvykle propojováním kulturních a sociálních témat s politickými cíli.

2.3 COIN: Ochrana systému

Doktrína COIN je speciální bojovou strategií, která zahrnuje významně odlišnou taktiku než konvenční válka. Vojenská doktrína Spojených států amerických pro boj s povstalci prošla několika změnami. Tou nejvýraznější po útocích z 11. září 2001, kdy americká armáda čelila nové bezpečnostní hrozbě označované jako globální povstání (*global insurgency*).

COIN je vojenská doktrína pro potlačování povstání. Je to tzv. *counter-underdog strategy*, což znamená, že byla vyvinuta tím silnějším, tedy suverénní autoritou, která tuto doktrínu uplatňuje proti povstání, operujícího v rámci určitého teritoria, které je pod kontrolou suveréna/vlády. Tato strategie je známá po století, což dokládá fakt, že už Carl von Clausewitz, představil teoretický rámec možných strategií, které mohou být použity proti povstalcům (Clausewitz, 1989). Konkrétně pojem „*counterinsurgency*“ se objevuje až ve druhé polovině 20. století, kdy vznikly publikace/příručky, které představily COIN samostatnou vojenskou doktrínu. Během minulého století bylo definováno mnoho principů, prerekvizit nebo zákonů úspěšné protipovstalecké strategie, ačkoliv se každý z těchto rámců představovaný jiným autorem na první pohled lišil, jedno mají všechny tyto teorie společné. A sice, že COIN není jen vojenská doktrína, nýbrž komplexní strategie, která kombinuje politickou aktivitu s tou vojenskou. V tomto typu boje není důležitá materiální ani vojenská nadřazenost, nejdůležitější je populace a její podpora. Většina této literatury vznikla na základě osobních zkušeností jejich autorů s povstáním a jeho potlačením.

V této části představím výčet zákonů a principů COIN Davida Galuly⁴ z jeho publikace „*Counterinsurgency Warfare* (1964)“ a Sira Roberta Thompsona⁵, které definuje ve své knize „*Defeating Communist Insurgency*“ z roku 1966.

---

⁴ David Galula (1919-1967) byl podplukovník francouzské armády, který za druhé světové války sloužil v Severní Africe, Itálii a Francii. Po II.WW se zúčastnil nepravidelných konfliktů v Číně, Řecku, Indočíně a Alžírsku.

⁵⁵ Sir Robert Thompson (1916-1992) byl hlavním „architektem“ britského potlačení povstání v Malaji, později stal hlavou Britské poradenské mise ve Vietnamu (BRIAM) a následně byl jmenován poradcem prezidenta Nixona pro sjednání míru ve Vietnamu.

Zákony COIN dle Davida Galuly:

1. podpora obyvatelstva je klíčová,
2. podpora je získávána skrze aktivní minoritu⁶,
3. podpora armády obyvatelstvem je rozhodující,
4. intenzita úsilí a obrovské množství nasazených prostředků jsou nezbytné (Galula, 1964).

Principy COIN dle Roberta Thompsona:

1. vláda musí mít jasný politický cíl,
2. vláda musí fungovat v rámci zákonů,
3. vláda musí mít všezahrnující plán,
4. vláda musí nejprve zničit politickou složku povstání, ne guerilu,
5. v guerilové fázi povstání musí vláda nejprve zajistit bezpečí v oblastech, které má sama pod kontrolou (Thompson, 1966).

2.4 FM 3-24/MCWP 3-33.5

V této části se zaměřím na popis polního manuálu FM (field manual) 3-24 a jeho dvou verzí z let 2006 (*Counterinsurgency*) a 2014 (*Insurgencies and Countering insurgencies*). Tento manuál je vlastně jádrem doktríny COIN obsahující klíčové poznatky pro vedení protipovstaleckého boje.

Jak jsem již zmínil v kapitole 1.3, zásady konceptu COIN jsou známy několik desítek let, Spojené státy americké však této doktríně během minulého století přisuzovaly pouze malou důležitost a soustředily se především na rozsáhlé, technicky vysoce náročné, konvenční války. Operace, které nesly znaky nepravidelné války byly degradovány na „operace s nízkou intenzitou“⁷ a později na „vojenské operace jiné než válka“⁸ a přiděleny nově vzniklým speciálním jednotkám. (Lock-Pullan, 2006). Je zajímavé, že ani po fiasku, které zažili Američané ve Vietnamu, se nepoučili a nezařadili COIN do svého bojového repertoáru,⁹ místo toho se dále drželi konvenční strategie zaměřené na nepřítele. Není tedy překvapením, že Američané pojali své invaze do Afganistánu (2001) a Iráku (2003) velice

---

⁶ Podle Galuly je populace rozdělena na „spřátelenou“ a „z nepřátelenou“ aktivní minoritu a na neutrální majoritu.

⁷ *Low-intensity operations*

⁸ *Military Operations Other Than War (MOOTW)*

⁹ Jak poukazuje J.A. Nagl v předmluvě k publikaci Davida Galuly: *Counterinsurgency warfare* (vydání z roku 2006)

konvenčním způsobem. Počáteční úspěch dále potvrdil validitu tohoto přístupu (Lock-Pullan, 2006).

Během následujících let se v obou zemích začala zhoršovat bezpečnostní situace. Z počátku američtí političtí a vojenští lídři nerozpoznali rozvíjející se povstání. Uvědomili si to až v momentě, kdy začali prohrávat. V reakci na tento vývoj, G. Bush Jr. vyjádřil potřebu změny amerického zapojení v Iráku. V reakci na tento požadavek Američané navýšili počet svých vojáků a snažili se získat momentum udržením oblastí, které již vojensky vyčistili, ochranou a budováním vztahu s iráckým obyvatelstvem (Simon, 2008).

Za účelem implementace této strategické změny vznikla nová COIN doktrína (FM 3-24/MCWP 3-33.5 *Counterinsurgency*) poskytující teoretický rámec pro potlačení povstání v Iráku. Tento polní manuál byl sepsán pod vedením generálporučíka Davida Petraeuse, který revidoval principy protipovstaleckého boje, které definoval David Galula. Tento manuál tedy pojednával o tom, jak porazit odbojové hnutí maoistického typu tím, že obrátíte společnost, v níž žije, a která s ním spolupracuje proti němu. Cílem tedy bylo získat „srdce a mysl“ obyvatelstva¹⁰ (Kaplan, 2014).

Po neúspěšné snaze implementovat petraeusovu doktrínu na Afganistán v roce 2010 a po rapidně se zhoršující bezpečnostní situaci v Iráku po stažení spojeneckých vojsk se začaly objevovat hlasy volající po změně doktríny COIN. V reakci na toto volání byla v roce 2014 vydána revidovaná verze manuálu FM 3-24 *Insurgencies and Countering Insurgencies*.

2.4.1 (Shape)–Clear–Hold–Build–(Transition)

Obě zkoumané verze FM 3-24 vycházejí ze tří konzistentních povinností americké armády směrem k občanům hostitelské země za účelem získání legitimacy. Potlačit hrozbu povstání, chránit životy občanů hostitelské země a vytvořit příznivé podmínky pro vládu hostitelské země a bezpečnostní infrastrukturu. Tyto povinnosti se dají shrnout do konceptu Clear-Hold-Build¹¹ (Kaplan, 2014; Ucko, 2013). Tento rámec je revidovanou verzí FM 3-24 z roku 2014 rozšířen o další dvě dimenze: shape a transition.

V první fázi (Clear) jde především o potlačení bezprostřední hrozby povstání s minimálními ztrátami na životech civilistů za účelem vytvoření podmínek pro nevojenské

---

¹⁰ Orig: „to win hearts and minds“

¹¹ Tento koncept se skládá z na sobě závislých a dynamických fází, které postupují způsobem a rychlostí, které je závislá na specifických podmínkách operačního prostředí

aktéry, které poté budou asistovat občanům hostitelské země (Department of the Army, 2006, odst. 1-109).

Druhá fáze (Hold) znamená ochránit občany hostující země před jakoukoliv fyzickou újmou. Jakékoliv použití vojenské síly proti civilnímu obyvatelstvu může mít nepředpokládané důsledky a může tedy vést k posílení propagandy povstalců (Department of the Army, 2006, odst. 1-150).

Třetí povinností COIN (Build) je vytvořit momentum pro vládu hostitelské země a zanechat v zemi plně soběstačnou vládu. Tedy entitu, která vytvoří efektivní a legitimní alternativu k povstání (Department of the Army, 2006, odst. 5-51,80; Department of the Army 2014, odst. 9-5,40).

Revidovaná verze manuálu z roku 2014 rozšířila tento koncept o fáze *shape* a *transition*. Rozdíl oproti předešlé verzi je v tom, že počáteční fáze (*shape*) nesleduje zničení bezprostřední hrozby ze strany povstalců (*clear*), ale přípravu podmínek pro úspěch dalších fází. Tedy dříve, než armáda začne implementovat klíčové závazky (*clear, hold, build*) vůči obyvatelstvu, musí mít nejprve efektivně zmapované prostředí, ve kterém bude operovat a připravené partnery z hostitelské země. Jinými slovy, před tím, než se začne armáda angažovat v určité oblasti, musí mít perfektně zmapované prostředí, navázaný kontakt s partnery a vyvinutý plán, jak postupovat ve všech fázích procesu až po přenesení (*transition*) odpovědnosti na hostující zemi. Pokud se však obyvatelstvo nebude cítit bezpečně a nebude vnímat centrální vládu jako svého ochránce tak nebude otevřeně podporovat vládní politiku. V tomto případě je možné, aby americké jednotky setrvaly i po fázi budování funkčních vládních institucí (Department of the Army, 2014, odst.1-20,83;9-3 až 40).

2.4.2 Rozdíly v pojetí legitimacy

V obou modifikacích FM 3-24 je legitimita konceptualizovaná jako hlavní cíl amerických jednotek. Zatímco ve verzi z roku 2006 je dosažení legitimacy koncipováno jako konečný stav válečného úsilí. A tento konečný stav je dosažitelný s rozsáhlou podporou amerických jednotek. Ve verzi z roku 2014 je vliv amerických jednotek na proces legitimacy konceptualizován jako závislý na vůli a schopnostech hostující země. Rozdíly můžeme také spatřit v nahlížení na problém legitimacy povstání. Verze z roku 2006 předpokládá, že zvýšení legitimacy vlády v očích obyvatelstva automaticky sníží podporu povstání. Stejně tak americké jednotky nemohou uspět, pokud obyvatelstvo nepřestane aktivně a pasivně podporovat povstalce. Pro americké jednotky, základní strategická

hodnota legitimacy je, že jí dosáhli bez použití donucovacích metod (Department of the Army, 2006, odst. 1-3,7,40,120,130). Verze z roku 2014 neoperuje s hypotézou, že potlačení povstání vede automaticky ke zvýšení legitimacy vlády. Další „novinkou“ je připuštění donucovacích metod vládou hostujícího státu. Tyto metody již nejsou vnímány jako kontraproduktivní, ale mohou být považovány za přijatelné v rámci norem a hodnot dané společnosti. Posun nastal tedy také v nahlížení na jednání jak vlády, tak povstalců. Nově by mělo být nahlíženo na jednání těchto aktérů z perspektivy obyvatelstva. V novém manuálu je zásadně více prostoru věnováno kulturnímu prostředí (Department of the Army, 2014, odst. 1-27,28,29,30,31,32,33).

Existuje zásadní rozdíl v nahlížení na konvenční koncepty jako je vítězství a prohra. Zatímco manuál z roku 2006 vidí jako vítězství pouze konečné zničení povstání, a tedy vítězství amerických jednotek, verze z roku 2014 nahlíží na boj proti povstalcům jako úkol vlády hostujícího státu. Tedy hlavní role amerických jednotek je *pomáhat, asistovat nebo umožnit* hostujícím autoritám předcházet nebo zvládnout povstání. Úspěch, z perspektivy manuálu z roku 2014, závisí na rozvíjení kapacit hostující vlády ke zničení povstání bez přímého amerického zapojení (Department of the Army, 2006; Department of the Army 2014).

3. Povstání v Iráku (2003-2010)

Ačkoliv název této práce napovídá, že se má jednat o komparaci protipovstalecké strategie v Iráku v letech 2007 a 2014, pro logickou návaznost textu je nutné alespoň stručně popsat události vedoucí k počátku povstání a také první roky tohoto povstání. Chtěl bych se zde také zlehka dotknout geografické a etnicko-náboženské charakteristiky Iráku, jelikož pochopení především etnicko-náboženského pozadí irácké společnosti je klíčové při nahlížení na irácké povstání. V dalších částech této kapitoly se zaměřím na slibovaný rok 2007 a změnu amerického vojenského diskurzu, a tedy implementaci prvků „nové“ doktríny COIN. Následovat bude podkapitola věnující se popisu stavu po skončení bojových operací a také celkovému shrnutí vojenské části povstání a určení jeho úspěšnosti na základě definovaných proměnných.

3.1 Geografická a etnicko-náboženská charakteristika Iráku

Území dnešního Iráku je považováno za kolébkou civilizace, jeho územím protékají dvě slavné řeky *Eufkrat* a *Tigris*.¹² Obě tyto řeky jsou srdcem regionu, známém také jako tzv. Úrodný půlměsíc. Samotný název Irák je používán zeměpisci již od 8. století a v arabštině znamená „břeh velké řeky“ (Tripp, 2007).

Rozloha Iráku je 438 317 km² s populací kolem 39 milionů obyvatel. Obecně sever Iráku je obýván převážně iráckými Kurdy. Na západě země žijí především arabští sunnitští muslimové a na jihu dominují především šíité. Hlavní a nejlidnatější město je Bagdád, dále je Irák rozdělen na 18 provincií.¹³ Dalšími velkými městy jsou Mosul a Basra.¹⁴

Z etnicko-náboženského hlediska na území Iráku dominují tři komunity. CIA Factbook uvádí, že nejpočetnější jsou Arabové, kteří se však vnitřně dělí na sunnity, šíity a Kurdy. Celkem muslimové tvoří přibližně 95 % populace. Šíité tvoří přibližně 65 % muslimské populace, sunnité přibližně 30 %. Další vyznání zastávají kolem 5 % z celkového počtu obyvatel (viz Příloha 1) (CIA, 2017).

---

¹² Arabsky „*Furát a Didžla*“

¹³ Anbár, Irbíl, Bábíl, Bagdád, Basra, Dahúk, Dijála, Mísán, Dhí Qár, Karbalá, Qádisíja, Muthanna, Nadžáf, Niniwe, Kirkúk, Saláh ad-Dín, Sulajmáníja a Wasit.

¹⁴ V současné době však nemůžeme určit kolik tyto města mají obyvatel, vzhledem k nedávným událostem, které zapříčinily masivní útek a pohyby obyvatelstva.

3.2 Operace Irácká svoboda a následný chaos

Operace Irácká svoboda začala 20. března 2003 a podle všech předpokladů proběhla relativně snadno. Do počátku měsíce května zahynulo „jen“ 172 koaličních vojáků. George Bush prohlásil již 1. května 2003, že mise je splněna, v tu chvíli však netušil, jak moc se plete, neboť jen do konce roku 2003 zahynulo dalších 347 spojeneckých vojáků a mělo být hůř (iCasualties, 2009). Chaos, který v zemi vládl již prakticky od počátku spojenecké invaze se ještě znásobil po pádu režimu Saddáma Husajna. V zemi začalo období bezvládní, které se projevovalo pleněním a ničením jak historických objektů, tak nemocnic, ministerstev až po rabování armádních skladů (Nance, 2015, s. 187). Jak poukazuje James Dobbins ve své práci (2006, s. 28) američané promarnily svou „zlatou hodinu“, v tomto období těsně po invazi bylo na nich zabezpečit základní lidskou bezpečnost a humanitární pomoc alespoň v hlavním městě. To se však nestalo z důvodu nedostatku vojenských, policejních, ale také civilních jednotek. Dobbins (2006, s. 22) také definuje dva základní způsoby podnícení reform, které mohou násilnou společnost změnit ve společnost žijící v míru. První možností je tzv. kooptace, kdy intervenční správa spolupracuje s existujícími institucemi a nestranně se snaží vytvořit podmínky pro budoucí, mírovou, politickou soutěž. Druhým způsobem je dekonstrukce, jejímiž hlavními znaky je rozpuštění stávajících institucí a postupné vytváření institucí nových s určitým zvýhodněním jednoho elementu společnosti. Spojené státy americké si po invazi vybrali druhou možnost, tedy zrušení stávajících institucí a nahrazení institucemi novými. Oním znevýhodněným elementem společnosti se stali iráčtí sunnitě, což mimo jiné bylo jedním z katalyzátorů pozdějšího povstání.

V květnu 2003 vznikla Koaliční prozatímní správa (CPA – *Coalition Provisional Authority*). CPA prakticky ihned po svém ustanovení vydala 2 nařízení, která do značné míry určovala směr, jakým se bude země ubírat v následujících letech. Jednalo se o tzv. debaasifikaci společnosti, v praxi to znamenalo, že více než 140 000¹⁵ členů strany Baas¹⁶ přišlo o práci (Bakshi, 2008). Druhé nařízení se týkalo rozpuštění irácké armády a bezpečnostních složek. Najednou se bez práce ocitlo přibližně 400 000 mužů.

---

¹⁵ Tato cifra zahrnuje převážně byrokracii baasistického režimu, toto nařízení však postihlo i osoby, které byly členy strany Baas pouze z pragmatických důvodů.

¹⁶ Celým názvem Socialistická strana arabské obrody, byla založena ve čtyřicátých letech 20. století v Damašku. Hlavními ideologiemi je pan arabismus a sekulární nacionalismus. Baasisté vidí jednotlivé arabské státy jako provincie velkého arabského národa. Tato strana byla vládnoucí stranou v Iráku do roku 2003 a skrze níž kontroloval Saddám Hussein svůj mocenský aparát (Kafala, 2003)

(Allawi,2007, s. 147-162) Výsledkem tohoto unáhleného kroku bylo to, že většina z těchto zkušených a dobře vycvičených vojáků a zpravodajců se v následujících letech zapojila do protiamerické činnosti (Dobbins, 2009).

V srpnu 2003 se povstání rozhořelo naplno, během jediného dne se povstalcům podařilo pomocí bomby vyřadit z provozu hlavní přívod vody do Bagdádu, hlavní ropovod na severu země a také osvobodit vězně z vězení Abu Ghraib (Tierney, 2003). V tomtéž měsíci se násilí rozšířilo do dalších oblastí kolem měst Tikrít, Ramadí a Mosul (Metz, 2007, s.18).

Rapidně zhoršená bezpečnostní a humanitární situace v zemi doplněná o nechtěná zabití civilistů leteckými útoky amerických sil (Eichler, 2006, s. 135) a absolutní kulturní neznalost a neschopnost se přizpůsobit iráckému prostředí bylo katalyzátorem nenávisti iráckých obyvatel vůči USA.

Jak shrnuje ve své práci Tomáš Raděj (2010, s.50-52), iráčtí sunnitě, kteří sice jsou v Iráku menšinou, byly za doby vlády Saddáma Husajna zvýhodňovanou složkou společnosti, a tedy logicky tvořili velké procento členů strany Baas. Jakmile však proběhla invaze do Iráku a byla ustanovena CPA, poměry se změnily. Americká provizorní vláda favorizovala šíitské představitele. Debaasifikace také postihla především sunnity, kteří se tak octli v jakémisi politickém vakuu, a tedy vcelku logicky se sunnitě začali podílet na protiamerických aktivitách. Centrem sunnitského povstání se stala provincie Anbár, které se nachází v západní části Iráku. Nicméně se nedá říci, že by povstalci byli pouze příslušníky sunnitské menšiny. Katalyzátorem šíitské složky povstání bylo vydání zatykače na šíitského radikálního duchovního Muqtadu Sadra v souvislosti s vraždou ajatolláha Abdula Madžída Chújího, na jehož náklonnost k Západu Američané spoléhali. Američané však nečekali, jakou sílu dokáže Sadr zmobilizovat a milice jeho podporovatelů *Mahdi Army* začaly útočit na koaliční síly především na jihu Iráku.

3.2.1 Volby 2005

Na rok 2005 byly naplánovány hned dvoje volby. V lednu měly proběhnout volby do přechodného parlamentu, jehož členové měli vypracovat návrh nové ústavy, která měla být předložena obyvatelstvu v referendu ke schválení a v prosinci měly následovat regulérní volby na klasické čtyřleté období. Tyto volby byly charakteristické především tím, že hlavními aktéry byly 3 nábožensko-etnické strany, tedy šiite, sunnitě a Kurdové. Politické strany tedy hledaly podporu především ve skupině obyvatelstva, kterou reprezentovaly. Volby tedy probíhaly v sektářském duchu.

V lednových volbách zvítězili šíité a Kurdové, respektive Sjednocená irácká aliance (UIA) a Aliance Kurdistánu (KA). I díky sunnitskému bojkotu voleb bylo mezi tyto strany rozděleno více než 75 % mandátů. (Sirkeci, 2005, s. 198). V květnu 2005, byla nová ústava předložena k referendu a následně byla schválena. Nutno podotknout, že sunnitská menšina nesouhlasila a byla přehlasována šíity a Kurdy. To prohloubilo politickou marginalizaci sunnitů. Prosincové volby se těšily větší účasti, jelikož si sunnité uvědomili, že bojkotem nic nezískají. Ve volbách opět zvítězila UIA se 128 mandáty, KA s 53 a nově sunnitská *Tawafuq* se 44 mandáty (Dawisha, 2010, s. 18). Novým iráckým premiérem se stal, tehdy skoro neznámý, Núrí al Malíkí.

3.2.2 Sektářská válka

Tomáš Raděj ve své práci (2010, s.57) shrnuje, že motivace sunnitských povstalců, byla veskrze nacionalistická, tedy cílem jejich útoků, byly především koaliční jednotky. Existovaly však radikální skupiny, především Al-Kaidá v Iráku (AQI), které mimo útoky na koaliční jednotky, útočily také na irácké šíity. Tyto útoky byly zaměřeny především na šíitské náboženské představitele, šíitská tržiště, nebo také rekruity, kteří čekali před náborovými středisky do bezpečnostních složek. Zajímavé je, že šíitská většina, až na výjimky, nechala tyto útoky bez odezvy, jelikož je přisuzovala fanatické skupině sunnitů, financované ze zahraničí (Nasr, 2007, s. 196-200). Jedinou šíitskou skupinou, která se z počátku účastnila sektářského násilí byla *Badr Corps*, jejíž vedení infiltrovalo irácké ministerstvo vnitra po volbách v roce 2005. Jsou známy případy, kdy příslušníci *Badr Corps*, v policejních nebo vojenských uniformách zavraždili sunnity, jen kvůli jejich víře (Hiltermann, 2006).

Vlnu sektářské násilí rozpoutal až v únoru 2006 bombový útok na jedno z nejposvátnějších šíitských míst, svatyni *al-Askarija* ve městě Sámmará. Bezprostředně po tomto incidentu se rozpoutala, do té doby nevídaná, spirála násilí. Tentýž den bylo zničeno několik sunnitských mešit, zabito několik desítek sunnitských náboženských představitelů, ale i obyčejných lidí (Worth, 2006). V roce 2006 dosáhl počet civilních obětí svého historického maxima. Během tohoto roku bylo zabito téměř třicet tisíc civilistů (Iraq Body Count, 2003-2018). Šíité využívali svého institucionálního zvýhodnění, hlavně své dominance nad ministerstvem vnitra, a tedy nad ozbrojenými složkami. Dochází k bezdůvodným únosům a zabíjení celých sunnitských rodin, ale také vyřizování účtu ještě z období hussejnovského režimu, kdy naopak šíité byli perzekuováni. To mělo za následek, že do té doby umírnění sunnité se pustili do zběsilé kampaně proti šíitům. Rozpoutal se

tedy ještě větší chaos než bezprostředně po začátku operace Irácká svoboda. Jelikož nejednou tady existovalo převážně sunnitské a šíitské povstání proti koaličním jednotkám a zároveň se šíité a sunnitě vraždili mezi sebou (Raděj, 2010, s. 59).

3.2.3 Změna strategie – rok 2007, *The Anbar Awakening* a navýšení počtu amerických vojáků („*the surge*“)

Rok 2007 je znám především jako rok pozoruhodného obratu od čtyřletého krveprolití, po kterém následovaly čtyři roky relativního klidu. Markantní zlepšení bezpečnostní situace nastalo v důsledku několika faktorů. 10. ledna 2007 oznámil americký prezident George W. Bush posílení americké přítomnosti v Iráku („*the surge*“). Téměř 30 000 vojáků, společně s novým velitelem gen. Davidem Petrausem a nově revidovanou strategií pro americké jednotky měli v krátkém časovém období zapříčinit obrat ve vývoji války a nastolit řád. Oporou nové strategie již nebyly velké vojenské základny, pravidelné patrolování a přenesení odpovědnosti za ochranu civilního obyvatelstva na Irácké bezpečnostní síly. Naopak jádrem nové strategie bylo postavení menších rozptýlených základen, nepravidelných hlídek, a hlavně zodpovědnost za bezpečí iráckých civilistů převzaly přímo Američané. Tyto menší základny, byly situovány přímo v městských čtvrtích, tím pádem byli vojáci blíže civilistům a mohli je lépe chránit. Těmito kroky si Američané začali postupně získávat „srdce a mysl¹⁷“ místních obyvatel. Jak však poukazuje práce *Testing the Surge* (Biddle et. al., 2012), samotné „*the surge*“ by nebylo tak úspěšné bez tzv. anbárského probuzení (*The Anbar awakening*), jemuž se budu věnovat v samostatné podkapitole.

Jak jsem již zmínil výše, velká část povstání byla vedena iráckými sunnity¹⁸, kteří se cítili a fakticky i byli vyloučeni z politického života. Bojovali jak proti koaličním jednotkám, tak proti šíitské vládě. Baštou sunnitského povstání byla provincie Anbár, ve které operovala také AQI. AQI byla vrcholnými americkými představiteli označována za hybnou sílu povstání, což dokládá například výrok gen. Davida Petraeuse, že AQI je nepřitelem číslo jedna (Branigin, 2007).

AQI tedy působila především v provincii Anbár, jelikož je to převážně sunnitská organizace. Nicméně velkou část bojovníků tvořili dobrovolníci ze zahraničí. Z počátku představitelům sunnitských kmenů nijak nevadila přítomnost této organizace, jelikož měli

---

¹⁷ Angl. „*hearts and minds*“

¹⁸ Musíme si uvědomit, že Irák je do jisté míry tradiční společnost. Ve které většina správy se odehrává v rámci kmenů a tedy kmenová příslušnost má většinou větší váhu než příslušnost státní.

podobné cíle. Sunnitští povstalci a AQI bojovali proti koaličním jednotkám a zvýhodňovaným šíitským elitám. I obyčejní iráctí sunnitě se cítili opomíjeni a pod nadvládou šiitů, to zapříčinilo, že na počátku iráckého povstání měla AQI velkou podporu místního obyvatelstva v provincii Anbár (Raděj, 2010, s.61). Tuto podporu však začali ztrácet především z důvodu šíření jejich ortodoxní formy islámu, například nucenými sňatky dcer anbárských sunnitů s členy AQI. Dokonce se objevily informace, že AQI vraždila Íráčany, když kouřili na ulici (Ackerman, 2007). Tyto přešlapy AQI vedly k antagonismu ze strany sunnitských kmenů a následnému vytvoření Rady probuzení (*Awakening Council*).

3.2.4 The Anbar Awakening

„*The Anbar Awakening*“ neboli „anbárské probuzení“ je dodnes synonymem pro obrat v boji proti sunnitskému povstání. Jednoduše řečeno se jedná o spojení sunnitských kmenů proti AQI za podpory Američanů.

Snahy o spojenectví mezi místními kmeny a Američany existovaly již od roku 2004, kdy si někteří kmenoví vůdci začali uvědomovat, že AQI se snaží převzít jejich zdroje příjmů, jako bylo například pašování. Dá se tedy říci, že jejich důvody pro boj s AQI nebyly tak „morálně čisté“, jak je vykreslovaly média. AQI však díky své strategii zavražďování a vražd kmenových vůdců si do jisté míry udržela poslušnost obyvatelstva a veškeré snahy o kooperaci s Američany byly potlačeny. Zlom nastal ke konci roku 2006, kdy šejk Sattar al-Rishawi spolu s dalšími vůdci klanů jako například Fasal al-Gaoud založili kmenovou alianci známou jako *Anbar Salvation Council (ASC)* neboli *Awakening Council*, arabsky „*Sahwa*“. Bojovníci byli přezdívaní Synové Iráku („*Sons of Iraq*“) (Long, 2008, s. 76-80). Američané dokonce platili jednotlivé kmenové vůdce za „vyčištění“ jednotlivých sektorů až do výše 50 000 USD. Paradoxní je, že Iráčanům, kteří ještě v roce 2006 zabíjeli americké vojáky, nově platili Američané (Raděj, 2010, s. 62). Díky této iniciativě a do jisté míry americkému experimentu ve spolupráci s anbárskými kmeny, se bezpečnostní situace v Iráku v roce 2007 rapidně zlepšila.

Z tohoto spojenectví profitovaly obě strany. Iráckým sunnitům se podařilo si uchovat klanovou identitu a způsob života, získali mocného spojence proti silnému nepříteli a začali se zapojovat do státních struktur. Navíc byli tito bojovníci financováni Američany. Dalším záměrem Američanů byl příslib Synům Iráku, že se postupem času budou moci přidat do iráckých bezpečnostních složek. O vstup do bezpečnostního aparátu byl mezi Syny Iráku velký zájem, který byl motivován i finanční odměnou. Synové Iráku

dostávali 300 USD měsíčně, zatímco iráčtí policisté zhruba 600 USD a vojáci dokonce 750 USD (Nordland-Rubin, 2009).

3.3 Ukončení bojových operací

V návaznosti na zlepšující se bezpečnostní situaci v Iráku byla v listopadu 2008 podepsána dohoda *Status of Forces Agreement* (SOFA), která stanovovala odchod z amerických jednotek z iráckých „velkoměst, měst a vesnic“ na 30.červen 2009 a definitivní opuštění území a vzdušného prostoru na 31. prosince 2011 (Raděj, 2010, s. 66). Nakonec však nově zvolený prezident Barack Obama určil datum skončení bojových operací na 31. srpna 2010, poslední bojová brigáda však opustila Irák o něco dříve, 18.srpna 2010 (Reuters, 2011).

3.3.1 Počet obětí

Pro určení počtu obětí budu používat data ze serverů *iCasualties.org* (počet mrtvých koaličních vojáků) a *iraqbodycount.org* (počet mrtvých civilistů).

Následující tabulka znázorňuje počet obětí v Iráku ve sledovaném období. Vidíme zde, že v roce 2007 zemřelo v Iráku hrozivých 26 078 civilistů. V té době v zemi probíhalo již čtvrtým rokem povstání a také sektářská válka, která zapříčinila vzájemné vraždění mezi šíity a sunnity. Následující roky však ukazují několikanásobné snížení počtu zabitých civilistů. Klíčovými faktory tohoto poklesu byla změna protipovstalecké strategie, následné navýšení počtu amerických vojáků (*the surge*), ale také obrat sunnitských kmenů proti AQI (*The Awakening*). Snížení počtu civilních obětí za čtyři roky o téměř 22 000, je důkazem, že změna strategie se vyplatila.

Tabulka 1: Počet civilních obětí v Iráku v letech 2007-2010

	Led	Ún	Bře	Dub	Kvě	Čer	Červe	Srp	Zář	Říj	List	Pros	Celkem
2007	3032	2679	2726	2566	2851	2216	2696	2481	1387	1324	1124	996	26078
2008	858	1092	1667	1315	914	753	639	704	612	594	540	586	10274
2009	372	407	438	589	428	563	431	653	350	441	226	478	5376
2010	267	305	336	385	387	385	488	520	254	315	307	218	4167

Zdroj: Iraq Body Count / <https://www.iraqbodycount.org/database> (vlastní zpracování)

Následující tabulka znázorňuje počet mrtvých koaličních vojáků ve sledovaném období. Můžeme zde vidět jistou paralelu s předchozí tabulkou, jelikož rok 2007 je, co se týče počtu mrtvých vojáků, nejhorší. Zároveň také můžeme vidět razantní pokles v následujících letech. Je to především proto, že novým prvkem v protipovstalecké strategii

bylo vytváření menších vojenských základen přímo v jádru povstaleckých oblastí, aby byli vojáci blíže civilnímu obyvatelstvu. Tyto oblasti se však prvně musely dobýt. Zároveň s bojem proti povstalcům, začaly pomáhat irácké kmeny.

Tabulka 2: Počet mrtvých koaličních vojáků v Iráku v letech 2007-2010

	Led	Ún	Bře	Dub	Kvě	Čer	Červe	Srp	Zář	Říj	List	Pros	Celkem
2007	86	85	82	117	131	108	89	88	70	40	40	25	961
2008	40	30	40	52	21	31	13	23	25	14	17	16	322
2009	16	18	9	19	25	15	8	7	10	9	11	3	150
2010	6	6	7	8	6	8	4	3	7	2	2	1	60

Zdroj: iCasualties.org / <http://icasualties.org/Iraq/index.aspx> (vlastní zpracování)

3.3.2 Síla povstaleckých skupin

V této části se zaměřím na sílu povstaleckých skupin po skončení bojových operací. Jelikož nejvýznamnější povstaleckou skupinou byla AQI, zaměřím se především na tuto organizaci.

V roce 2010 se bezpečnostní situace v Iráku stále zlepšovala oproti předešlým létům. Ačkoliv se počet povstaleckých aktivit snižoval, bezpečnostní prostředí zůstávalo velice nestálé. Většina sunnitských povstaleckých skupin podnikala útoky na americké a irácké bezpečnostní složky s menší intenzitou než v předešlých letech, hlavně díky tomu, že se iráckým bezpečnostním složkám, za podpory Američanů, podařilo zmenšit jejich velikost a snížit jejich efektivitu. Co se týče šíitských bojovníků, tak ti většinou transformovali své akce z násilných na politické. Od implementace dohody SOFA, převzaly zodpovědnost za vojenské operace a Američané fungovali pouze jako podpora pro irácké bezpečnostní složky (ISF) (Measuring Stability and Security in Iraq, 2009). ISF se podařilo narušit operativnost AQI a způsoby zásobování. Podařilo se také zabít dva nejvyšší vůdce AQI, tedy Abu Ayyuba al Masrího a Abu Omara al Baghdádiho (Roggio, 2010), což byla pro organizační strukturu AQI velká rána. I přes toto všechno úsilí, byla AQI stále schopna provádět útoky velkého rozsahu. AQI se ovšem znovu nepodařilo nabýt podpory sunnitských kmenů a Synové Iráku („*Sons of Iraq*“) byli stále důležitou součástí vládních složek (Middle East and North Africa Overview, 2011). Nicméně integrace Synů Iráku do ISF byla zpožděna i díky nedůvěřivé až sektářské politice Nurího al-Malíkího.

Na druhé straně Irán stále poskytoval finanční zdroje, zbraně a trénink šíitským povstaleckým skupinám za účelem útoků na irácké a americké složky, hlavně na jihu Iráku. Díky irácké politice národní jednoty se však podařilo množství útoků páchaných

šiiitskými povstaleckými skupinami razantně snížit, protože vláda začala pozvolna zahrnovat do politického procesu šiiitské skupiny s vazbami na Irán jako například Liga spravedlivých (*Asaib ahl al Haq*) (Middle East and North Africa Overview, 2011). Příchod zahraničních bojovníků se také rapidně zmenšil, nicméně v menší míře do Iráku stále přicházejí, zejména ze Sýrie.

3.3.3 Politický kontext

Sledované období má jednoho výrazného hráče a tím je od roku 2006 Nurí al-Malíkí. V roce 2006 byl překvapivě zvolen premiérem především z důvodu jeho nenápadnosti a také proto, že nebyl pokládán za hrozbu pro ostatní politiky. Neměl moc známostí, neovládal žádnou milici a také po svržení režimu Saddáma Husseina nelétal do Washingtonu a Londýna, což bylo přijatelné i pro irácké obyvatelstvo, které v té době bylo stále antagonistické vůči spojenecké okupaci. Jevil se tedy jako autentický irácký politik, který během baasistické diktatury žil v exilu, kde se politicky angažoval. Přesně takového představitele Irák potřeboval.

Během roku 2007 se zdála jeho pozice slabá a veřejné mínění ani Američané mu nedávali moc šancí na udržení se v čele vlády. Nicméně během roku 2008 značně zkonsolidoval svou moc a zvýšil svou popularitu zejména díky jeho zásahu v jihoirácké provincii Basra, proti sadrově bojůvce *Mahdi Army*, což je šiiitská povstalecká skupina. Malíkí tak ukázal, že ačkoliv je sám šiiita, nebojí se zakročit proti svým souvěrcům (Raděj, 2010, s. 64). V lednu 2008 také prosadil zákon zmírňující debaasifikaci společnosti, čímž si na svou stranu naklonil i sunnity. Jak se však bezpečnostní situace v Iráku zlepšovala a Malíkí konsolidoval svou moc, získal až přílišné sebevědomí a najednou začal být podezřívavý k rostoucím sunnitským jednotkám (Synové Iráku), které pomáhali s bojem proti AQI. To můžeme vidět také na zatýkání vůdců *Awakening Councils* a pomalým začleňováním Synů Iráku do oficiálních bezpečnostních složek (Measuring Stability and Security in Iraq, 2010).

V roce 2010 se konaly parlamentní volby, které vyhrála strana *al-Iraqiyya*, která se prezentovala jako strana nadkonfesní, nicméně většina jejich voličů byli převážně sunnitě. V těsném závěsu skončila Malíkího šiiitská koalice *State of law* a na třetím místě spíše extremistická *National Iraqi Alliance* (Fairfield, 2010). Ačkoliv Malíkí nevyhrál volby, byl přeci jen pověřen sestavením vlády, jelikož se dohodl na účelovém spojení s *National Iraqi Alliance*. Toto odsunutí sunnitské strany *al-Iraqiyya* na vedlejší kolej znamenalo další odepření přístupu moci pro sunnity. V listopadu po sestavení vlády Nurí al-Malíkí odmítl

jmenovat ministry obrany a vnitra a místo toho se rozhodl obě funkce vykonávat sám, čímž si upevnil svou pozici. Následovalo zatýkání bývalých vojenských představitelů, členů hnutí *Awakening* a aktivistů, kteří upozorňovali na korupci (Al-Ali, 2014).

3.4 Následný vývoj

V roce 2010 byla v Iráku konečně relativně stabilní bezpečnostní situace, vztahy mezi rozmanitými etnickými a náboženskými komunitami se zdály být taktéž relativně dobré. Zdálo se, že země se konečně vzpamatovává z chaosu, který vznikl po invazi vedené Američany v roce 2003. Nicméně irácké politické elity promrhaly tuto příležitost na konsolidaci Iráku, místo toho korupce a touha po moci je rozptylovaly od objevujících se krizí, jako například vzestup ISIS.

Po roce 2011 a americkém stažení se z Iráku, začaly opět probíhat povstalecké operace, zejména bojůvky přidružené k AQI, které byly nuceny se stáhnout v roce 2008 do Sýrie, opět začaly operovat na území severozápadního Iráku a přejmenovaly se na ISIS. Využily především sektářské politiky Nurího al-Malíkiho a nekompetentního vojenského vedení, které bylo snadno manipulovatelné. Někteří vojenští představitelé byli uplácani, jiným bylo vyhrožováno nebo byli rovnou zabíjeni. Sunnitští představitelé si stěžovali, že jsou marginalizováni a vyloučeni z politického života. Slibované začlenění představitelů *Awakening Council* a tedy hlavně ozbrojených složek Synové Iráku do oficiálních vládních struktur nebylo dodrženo, naopak jejich členové byli zatýkáni (Al-Ali, 2014). V návaznosti na tyto události začaly probíhat většinou klidné protesty v oblastech, ve kterých žila převážně sunnitská menšina jako například provincie Anbár nebo části provincie Ninive. Ačkoliv však byly tyto protesty poklidné, zásahy vlády se neobešly bez obětí na životech. 30. prosince 2013 během snahy ISF potlačit poklidný protest v Ramádi, se rozhořely boje mezi sunnitskými kmeny a ISF. To mělo za následek stažení ISF z Ramádi a Falludži. Díky této krátkozraké a sektářské politice se opět sunnitské obyvatelstvo dostalo do opozice proti šíitské vládě. Není tedy divu, že této příležitosti využil ISIS, který opět mohl počítat s podporou sunnitského obyvatelstva a již 1. ledna 2014 zaútočil na Ramádi a Falludžu a postupně získal kontrolu v provincii Anbár a Ninive (Gulmohamad, 2014). Vše vyvrcholilo útokem a dobytím města Mosul a následným vyhlášením chalífátu 29. června 2014.

4. Boj proti ISIS (2014–2018)

Jak jsem již zmínil, jedním z hlavních faktorů vzestupu ISIS byla neschopnost vlády implementovat inkluzivní politiku. Díky této neschopnosti irácká vláda ztratila legitimitu, kterou za pomoci Američanů těžce získávala, především u sunnitské části populace. Nekompetentnost Nurího al-Malíkího zkonsolidovat Irák po americkém stažení v roce 2011 tak zemi vrátila do chaosu, který by se dal přirovnat (alespoň z hlediska bezpečnostní situace) k letům 2006 a 2007 (Abbas, 2016).

Do hlubšího podvědomí se ISIS dostal již v lednu 2014, kdy podnikl útoky na Ramádi a Falludžu. Po těchto vojenských úspěších následovalo červnové spektakulární dobytí Mosulu a vyhlášení chalífátu v červnu 2014. Vůdce ISIS Abu Bakr al-Baghdádi se ujal modlitby ve Velké mešitě *an-Núrí*, kde se prohlásil chalífou (Mohamedou, 2014). Mosul byl dobyt prakticky bez odporu, jelikož irácká armáda doslova svlékla uniformy a její příslušníci se přidali k civilistům opouštějící své domovy. Na místě zanechali také vojenskou techniku, které se poté zmocnili povstalci ISIS (Al-Salhy, 2014).

Dalo by se říci, že vyhlášení chalífátu byl největší úspěch ISIS. V prosinci 2014 ISIS kontroloval velká města na severozápadě Iráku včetně již zmíněného Mosulu. Můžeme také vidět, že v těchto oblastech, ve kterých žijí převážně sunnitě, se těšil vysoké podpoře (Gulmohamad, 2014, s.4). Je zjevné, že ISIS byl schopný do značné míry podnikat útoky v oblastech, které neměl pod kontrolou, hlavně v Bagdádu a jeho okolí. Sporadické útoky můžeme zpozorovat také na jihu země, kde však žijí především šíité (viz Příloha 2).

Rok 2015 se nesl ve znamení znovudobývání ztracených měst a provincií. Hned v lednu byla dobytá provincie Diyala. V listopadu pak započala kombinovaná kurdská ofenzíva za dobytí Sinjaru, který byl dobyt 13. listopadu. Bylo to vítězství spíše symbolické než taktické, jelikož se spojily soupeřící kurdské bojové složky proti ISIS. Operaci zahájily pešmergové spadající pod velení Kurdské demokratické strany v Iráku (KDP), která byla podporována koaličními silami. K operaci se však přidaly i bojovníci Vlastenecké unie Kurdistánu (PUK), Lidové obranné jednotky (YPG) a jezídské milice. Okolní oblasti byly dobyty v následujících dvou dnech (Martin, 2015a). V prosinci zaznamenaly ISF velké vítězství, když vytlačily bojovníky ISIS z hlavního města provincie Anbár, Ramádi. Po tomto vítězství se nechal slyšet premiér Haider al-Abadi, že dalším cílem bude znovudobytí Mosulu (Martin, 2015b). 26. června premiér al-Abadi deklaroval vítězství ve Falludži, proběhla tak již třetí bitva o Falludžu od americké invaze do Iráku

v roce 2003 (Martin, 2016). V říjnu 2016 začala bitva o Mosul, které se zúčastnily ISF a kurdští pešmergové za podpory spojenecké koalice, Iránu a šíitských milicí. Tato operace trvala skoro 10 měsíců, kdy 10. července 2017 bylo město dobyto. Velitelé koaličních sil, které poskytovaly vzdušnou i pozemní podporu ISF a pešmergům se nechali slyšet, že městské boje byly nejintenzivnější od dob druhé světové války (BBC, 2017). Jelikož byl Mosul posledním velkým městem v držení ISIS, následovaly operace za účelem dobytí posledních menších měst zejména na hranici se Sýrií. 17. listopadu bylo dobyto město Rawa ležící na syrsko-irácké hranici. V návaznosti na toto vítězství irácký premiér Haider al-Abadi oznámil porážku ISIS (Levenson, 2017).

4.1 Strategie Američany-vedené koalice proti ISIS

Barack Obama se ve svém projevu z 10. září 2014 nechal slyšet, že angažovanost Spojených států amerických v boji proti ISIS závisí na vytvoření nové inkluzivní vlády v Iráku, jelikož USA nemůže nahradit arabské partnery v ochraně jejich regionu. Tento Obamův požadavek byl však formálně splněn pár dní před tímto projevem, když novým iráckým premiérem se stal Haider al-Abadi, jehož nástup měl znamenat ústup od sektářské politiky a korupce. Následně Barack Obama oznámil, že USA vstanou v čele velké koalice, která potlačí teroristickou hrozbu. Konečný cíl Barack Obama ustanovil jako degradaci a konečné zničení ISIS za pomoci rozsáhlé a trvalé protiteroristické strategie (Obama, 2014). Od 17. října se tato operace oficiálně nazývá *Inherent resolve* a podílí se na ní přes 60 spojeneckých států (About us, 2014). Jelikož ISIS kontroloval části území Sýrie a Iráku, konstatoval, že koalice bude operovat na území obou těchto států. Úspěšná koaliční strategie se měla skládat s prováděním systematických leteckých úderů proti ISIS, jak na území Sýrie, tak Iráku. Měla se také zvýšit materiální podpora iráckých jednotek bojujících v pozemních operacích s tím, že Obama zdůraznil, že koaliční jednotky se pozemních operací účastnit nebudou. Dalším pilířem bylo navýšení počtu „poradců“ o 475. Tito poradci měli za úkol trénovat irácké a kurdské jednotky a také jim pomáhat se sběrem zpravodajských informací. Americké speciální jednotky (SOF) měly pomáhat trénovat a radit ISF a kurdským jednotkám plánovat, vést a úspěšně provádět operace proti ISIS. Později měli američtí poradci pomoci irácké vládě zformovat Národní gardu, tedy jednotky, které měly být verbovány lokálně za účelem ochrany svých vlastních komunit a chránit oblasti osvobozené od ISIS. Tento krok by měl v budoucnu „vrazit klín“ mezi ISIS a sunnity, kteří byli vyloučení z politického procesu centrální vládou (Fact Sheet, 2014). Důležitost byla kladena také na sběr zpravodajských informací a jejich sdílení s ISF a kurdskými jednotkami. Obamova administrativa si také uvědomila důležitost boje

proti ISIS i ekonomickými prostředky, tedy další podstatnou součástí jejich strategie byla koordinovaná spolupráce s partnery za účelem omezení příjmů ISIS z ropy, únosů a také přerušení proudu finančních prostředků přicházející ze zahraničí. Nutné bylo také zamezit příchodu bojovníků přicházejících do Iráku a Sýrie ze zahraničí (Fact Sheet, 2014).

Ačkoliv je USA od počátku operace *Inherent Resolve* zavázáno ke svým politickým a vojenským cílům v Iráku a podporuje iráckou vládu a ISF, země Perského zálivu jsou váhavé, jelikož z jakéhokoliv vítězství Iráku by profitovala šiitská vláda a Irán (Alpher, 2014, s. 2). Na druhou stranu centrální vláda v Bagdádu se obávala jakéhokoliv úspěchu kurdských pešmergů, jelikož by takový úspěch mohl zvýšit legitimitu jejich separatistických ambicí (Ottaway, 2014, s.4). Jak Irbíl¹⁹, tak Bagdád si na druhou stranu nepřejí dlouhodobou vojenskou intervenci Turecka na jejich území (Abbas, 2016, s. 5). Jak můžeme vidět, zájmy jednotlivých významných členů koalice se značně liší, což určitě nepomůže v současné době ke stabilitě v regionu.

4.1.1 Ukončení bojových operací

V prosinci 2017 oznámil irácký premiér Haider al-Abadi vítězství nad ISIS, udělal tak pět měsíců poté co jeho jednotky za pomoci kurdských pešmergů a Američany-vedené koalice, znovuzískal město Mosul. Ačkoliv však byl ISIS formálně poražen, byl pořád schopen provádět bombové útoky, vraždy a přepadení v různých iráckých oblastech. Z tohoto důvodu dále pokračovaly operace proti pozůstatkům této organizace na území Iráku (Chmaytelli, 2018).

Nicméně 30. dubna 2018 bylo „deaktivováno“ velitelství pozemních koaličních sil (*The Combined Joint Forces Land Component Command*). Tímto aktem tak byly oficiálně ukončeny bojové operace proti ISIS v Iráku. Velení CJFLCC bylo předáno *Combined Joint Task Force - Operation Inherent Resolve* (CJTF-OIR). To znamená, že mise *train, advise, assist and equip* za účelem podpory ISF je nyní konsolidována pod jediným velitelstvím. Povaha mise se postupem času vyvinula z podpory a umožnění bojových operací a nyní bude pokračovat tréninkem a rozvojem soběstačných iráckých bezpečnostních složek (CJFLCC Deactivation Ceremony, 2018). Na počátku roku 2018 ISIS již neovládal žádné oblasti na území Iráku (viz Příloha 3). Byl však stále schopen provádět bombové útoky, únosy a vraždy na území Iráku.

---

¹⁹ Hlavní město iráckého Kurdistanu

Hlavním pilířem americké strategie byly bezpochybně letecké údery. Již před začátkem operace *Inherent resolve* deklaroval Barack Obama, že koaliční jednotky se nebudou účastnit pozemních operací, ale budou poskytovat především vzdušnou podporu (Obama 2014), která se zdá, že byla rozhodující.

Během operace *Inherent resolve* v Iráku bylo podniknuto více než 13 331²⁰ leteckých úderů na pozice ISIS (U.S.DoD, 2017). Co se týče mise *train, advise, assist and equip*, k lednu 2018 se koaličním poradcům podařilo vycvičit více než 136 000 příslušníků ISF (Global Coalition, 2018).

4.1.2 Počet obětí

V následující kapitole se opět zaměřím na počet jak koaličních vojenských obětí, tak na počet mrtvých civilistů ve sledovaném období. Pro přehled počtu civilních obětí budu využívat data ze serveru *Iraqbodycount.org* a pro přehled mrtvých koaličních vojáků využiji server *iCasualties.org*. Jelikož sledované období v této případové studii se do jisté míry kryje s rokem 2018, tedy dobou, kdy vzniká tato práce, rozhodl jsem se, že pro úplnost použiji data počtu obětí pouze do konce roku 2017.

Tabulka č. 3 zobrazuje počet padlých civilistů v Iráku během sledovaného období. Zcela logicky můžeme vidět, že nejvíce civilních obětí má na svědomí rok 2014, kdy ISIS dosáhl svého vrcholu. Konkrétní měsíc, během kterého zahynulo vůbec nejvíce civilistů, byl červen 2014, kdy ISIS dobyl druhé největší irácké město Mosul a vyhlásil chalífát. V následujících letech už vidíme celkový pokles počtu obětí, nicméně tento pokles není nijak rapidní. Z tabulky můžeme také zpozorovat, že od srpna 2017, kdy byl dobyt Mosul a ISIS byl prakticky na území Iráku poražen, nastal rapidní pokles počtu civilních obětí.

Tabulka č. 4 poukazuje na počet mrtvých koaličních vojáků. Oproti první případové studii se zde objevuje velký rozdíl. Na rozdíl od let 2007-2010, kdy koaliční vojáci umírali ve stovkách ročně, v kampani proti ISIS zahynulo do konce roku 2017 pouze 48 amerických vojáků. Tento výsledek je dán především tím, že během kampaně prvního zkoumané období bylo v Iráku nejvýše více než 166 000 amerických vojáků, zatímco ve druhém období to je kolem 5200 (Garamone, 2017).

---

²⁰ Americké ministerstvo obrany uvádí toto číslo k 9. srpnu 2017. Je možné, že v době, kdy vzniká tato práce je toto číslo větší.

Tabulka 3: Počet civilních obětí v Iráku v letech 2014-2017

	Led	Ún	Bře	Dub	Kvě	Čer	Červe	Srp	Zář	Říj	List	Pros	Celkem
2014	1097	972	1029	1037	1100	4088	1580	3340	1474	1738	1436	1327	20218
2015	1490	1625	1105	2013	1295	1355	1845	1991	1445	1297	1021	1096	17578
2016	1374	1258	1459	1192	1276	1405	1280	1375	935	1970	1738	1131	16393
2017	1119	982	1920	1816	1871	1858	1498	597	490	397	348	291	13187

Zdroj: Iraq Body Count / <https://www.iraqbodycount.org/database> (vlastní zpracování)

Tabulka 4: Počet mrtvých koaličních vojáků v Iráku v letech 2014-2017

	Led	Ún	Bře	Dub	Kvě	Čer	Červe	Srp	Zář	Říj	List	Pros	Celkem
2014	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	1	3
2015	0	0	1	1	1	1	0	0	2	1	1	0	8
2016	1	0	1	3	3	0	1	1	2	1	5	0	18
2017	4	1	2	1	1	0	0	5	1	1	2	1	19

Zdroj: iCasualties.org / <http://icasualties.org/Iraq/index.aspx> (vlastní zpracování)

4.1.3 Síla povstaleckých skupin

V této části se zaměřím především na ISIS, jež byla nejmarkantnější povstalecká skupina na území Iráku ve sledovaném období. Bohužel v současné době ještě neexistuje mnoho analýz, zabývající se silou ISIS v Iráku po jeho deklarované porážce. Neví se, ani do jaké míry je schopný provádět rozsáhlé teroristické útoky. Na příloze č. 3 však můžeme vidět porovnání teritoria, které ISIS ovládal v lednu 2015 a v lednu 2018, na čemž je jasně vidět, že na území Iráku ISIS neovládá žádné smysluplné území. V únoru 2018 se americký ministr obrany James Mattis nechal slyšet, že ISIS byl vytlačen z Iráku, ale v Sýrii je tato organizace pořád problém (Garamone, 2018). V současné době neexistují v Iráku vhodné podmínky pro provádění operací a útoků v takové míře, jako po vyhlášení chalífátu, je spíše pravděpodobné, že se jeho operativci přesunou do ústraní (Jemen, Libye...) a vyčkají na příležitost (Cockburn, 2018). Existuje také možnost, že v případě úmrtí buď al-Bagdádího nebo Aymana al-Zawahíriho dojde k opětovnému spojení ISIS a AQ. Problémem mohou být tisíce zahraničních bojovníků, kteří byli vycvičeni ISIS a nyní se vrací do svých domovských zemí, schopni provádět teroristické útoky. Je pravděpodobné, že většinu přeživších bojovníků ISIS se vydala do Bagdádím vyhlášených provincií „chalífátu“ jako je Jemen, Libye, Alžírsko, Afganistán, Pákistán, Indonésie nebo Filipíny. Tyto země mají poskytnout zbytkům bojovníků ISIS čas se zkonsolidovat, ale také jakousi základnu pro provádění teroristických útoků po celém světě. Samotná schopnost provádět útoky proti Iráku závisí do značné míry na stabilitě Sýrie.

4.1.4 Politický kontext

Od září 2014 je iráckým premiérem Haidar al-Abadi, který na tomto postu vystřídal Nuriho al-Malíkiho. Na změně postu iráckého premiéra závisela americká angažovanost v Iráku. Barack Obama žádal premiéra, který by měl prosazovat inkluzivní politiku, a ne tu sektářskou, jako to dělal al-Malíki (Obama, 2014).

V současné době čekají Irák parlamentní volby, které se mají uskutečnit v květnu 2018. Haider al-Abadi se jeví jako člověk na pravém místě, jelikož se snaží působit v regionu neutrálně a také vybalancovat podporu Iránu a USA. Veřejně také deklaroval, že se nezapojí do konfliktu v Sýrii. V roce 2017 se také vydal na zahraniční cestu do Saudské Arábie, což zlepšilo irácké diplomatické vztahy s touto zemí. Podařilo se mu také snížit vliv Iránu tím, že zajistil, aby bojové operace byly vedeny ISF nebo CTS²¹, nikoliv však iráckými šíitskými milicemi (Jiyad, 2017). Na rozdíl od al-Malíkiho, jehož zásluhou se vliv Iránu v zemi zvýšil. Jeho politika je také o mnoho více inkluzivnější, napomáhá sunnitům se zapojit do politického života (Jiyad, 2017). Aby se v následujících volbách udržel u moci, bude muset uzavřít spojení, nabízí se buď Muqtada al-Sadr a jeho hnutí, nebo také nová šíitsko-islamistická strana *al-Hikma*. Konkurentem může být například Hadi al-Amery, který je vůdcem strany *Badr*, strany, která má blízko k Iránu (Sky, 2017, s. 2-3). Překážkou v inkluzivních snahách může být také touha po odplatě, jelikož mnoho sunnitských vůdců vítalo příchod ISIS do jejich měst. Varováním pro USA, ale také pro celý Irák, může být prohlášení Haidara al-Abadiho, že plánuje vytvořit alianci s koalici *Al Fatih*, což je radikální šíitské uskupení ovládající šíitské milice, v jehož čele stojí právě Hadi al-Amery (Aldroubi, 2018). Toto uskupení má vazby na Iránské revoluční gardy (IRGC), tedy uskupení, jež americká administrativa považuje za teroristické. Tato aliance však neměla dlouhého trvání a hned následující den byla zrušena, jelikož se setkala se silným odporem jak mezi sunnity a Kurdy, tak mezi šíity a Američany. Tento „zkrat“ Hadiho al-Amriho je interpretován spíše jako pragmatická volba pro zajištění výhry ve volbách, na druhou stranu *Al Fatih* je silně protiamerická a má v programu úplné stažení amerických vojsk z Iráku. Pokud by toto uskupení tvořilo vládu, je vysoce pravděpodobné, že by vykázalo americký vojenský personál z Iráku, aniž by USA mohli cokoliv s tímto vývojem udělat, jelikož by to bylo rozhodnutí zástupců Iráku zvolených ve svobodných volbách (Hannah, 2018).

---

²¹ *CounterTerrorism Service* je těleso spadající přímo pod iráckého premiéra v jehož gesci jsou Irácké speciální jednotky, známé také pod přezdívkou *Golden division*.

4.1.4.1 Kurdská otázka

Kurdové se po porážce ISIS dostali do velmi silné pozice vůči Bagdádu. Jejich ozbrojené milice (pešmerga) se z počátku ukázaly jako efektivnější než ISF a byly nedílnou součástí úspěchu kampaně proti ISIS. V návaznosti na to irácký Kurdistan v září 2017 uspořádal referendum o nezávislosti. Více než 90 % hlasů bylo pro, nicméně toto referendum nevedlo k vyhlášení nezávislosti, protože irácká centrální vláda výsledky odmítla uznat. To vyústilo v napětí mezi centrální vládou a regionální kurdskou vládou. Ilustrací tohoto napětí může být převzetí města Kirkúk, které doposud ovládali Kurdové, ISF. Tyto separatistické snahy se však nelíbí ani Iránu a Turecku, protože mají strach z nárůstu síly kurdských separatistických skupin na jejich území (Sky, 2017, s. 12). Pro stabilitu Iráku v následujících letech bude důležité, jak se centrální vláda vypořádá s inkluzí sunnitů a také separatistickými tendencemi Kurdů.

5. Komparace protipovstalecké strategie v Iráku v letech 2007 a 2014

Výstupem následující kapitoly by mělo být kvalitativní porovnání obou zkoumaných strategií v čase, k čemuž mi z části pomohou i proměnné, které jsem si definoval v úvodu práce. Jako hlavní rozdíly v přístupu k protipovstalecké strategii v Iráku, jsem identifikoval míru a způsob zapojení amerických vojsk (koaličních jednotek) do protipovstaleckých operací. S příchodem nové protipovstalecké strategie v roce 2007, byl počet amerických vojáků navýšen o téměř 30 000. Rok 2007 byl také vrcholem americké angažovanosti v Iráku, kdy celkový počet amerických vojáků nasazených v boji byl kolem 166 000. Nutno však také podotknout, že během této doby nejvíce amerických vojáků zahynulo. Naopak kampaň proti ISIS, kterou zahájil prezident Barack Obama v srpnu 2014 se nesla ve znamení nepřímé americké angažovanosti v pozemních operacích, avšak za masivní letecké a materiální podpory ISF a kurdských pešmergů. Pentagon uvedl, že do operace *Inherent Resolve* se zapojilo odhadem 5200 příslušníků vojenského personálu, kteří poskytovali spíše tréninkové, asistenční a poradní služby. V kampani proti ISIS byly ve vysoké míře využity letecké údery, kterých bylo více než 13 300. Letecké prostředky byly také využity během prvního zkoumaného období, avšak ve značně omezenějším počtu (1475) (viz Příloha č. 4). Dalo by se tedy říci, že americká strategie od roku 2007 byla spíše pozemního charakteru, kdy se valná většina amerických jednotek přímo zapojovala do bojových operací, zatímco strategie od roku 2014 se opírala o nezpochybnitelnou leteckou nadřazenost (Airwars, 2017).

Z teoretického hlediska zde můžeme zpozorovat i rozdílný přístup k legitimitě. Zatímco od přelomu let 2006 a 2007 můžeme vidět snahu Američanů získat „srdce a mysl“ Iráčanů svým aktivním přístupem v otázce jejich ochrany a zajištění základních potřeb, od roku 2014 se spíše snaží pomáhat samotné irácké vládě k získání legitimacy v očích obyvatelstva. Jak je poznamenáno v kapitole 1.4, je rozdíl, jak na úspěch strategie nahlízejí obě modifikace FM 3-24/MCWP 3-33.5, ze kterých obě americké strategie do jisté míry vycházejí. První verze hodnotí jako úspěch stav, kdy je povstání poraženo, zatímco druhá verze považuje za úspěch stav, kdy centrální vláda a bezpečnostní složky jsou schopny samostatně potlačit povstání bez podpory USA. Vidíme zde tedy určitý posun od konceptu získání „srdcí a myslí“ obyvatelstva k tréninku, asistenci, poradenství a podpoře.

Dalším faktorem, jehož pomocí můžeme nahlížet na úspěšnost protipovstalecké

strategie jsou počty obětí. Evaluace může probíhat ve dvou rovinách, počet zabitých civilistů a počet zabitých vojáků. Pro účely této práce jsem do kapitol, kde zkoumám počty vojenských obětí (tedy kapitoly 2.4.1. a 3.2.1), zahrnul pouze mrtvé koaliční vojáky. Pokud se podíváme na první období, tak v roce 2007, kdy Američané začali implementovat strategii COIN, bylo zabito více než 26 000 civilistů, avšak v dalším roce počet mrtvých civilistů klesl o téměř 16 000 za rok a v roce 2009 to bylo o více než 20 000 oproti roku 2007. To jasně svědčí o úspěchu zvolené strategie. V roce 2014 byla situace podobná, když bylo zabito více než 20 000 civilistů. Následující roky sice ukázaly snížení počtu zabitých civilistů, ne však tak markantní jako po roce 2007. Na konci roku 2017, ve kterém byla deklarována porážka ISIS na území Iráku, byl roční počet zabitých civilistů 13 187, což je „jen“ téměř sedmitisícový pokles. Nutno však dodat, že po dobytí Mosulu v červenci 2017 začalo toto číslo měsíčně výrazně klesat. Když se podíváme na počet mrtvých amerických vojáků²², za rok 2007 to bylo hrozivých 961, o čtyři roky později však „jen“ 60. Zatímco na počátku druhého zkoumaného období to byli pouze 3 vojáci.

Z tohoto srovnání je patrné, že úspěšnější strategií z pohledu snižujícího se trendu zabitých civilistů je strategie implementovaná od roku 2007. K tomuto snížení však došlo za velkých amerických ztrát. Od roku 2014 tento trend není tak markantní, avšak za zcela marginálních vojenských ztrát na straně Američanů.

Jestliže se podíváme na obě zkoumaná období optikou síly povstaleckých skupin po skončení bojových operací, zjistíme, že stav na konci roku 2010 a 2017 byl podobný. Povstalci byli poraženi a neovládali žádné větší části území, zejména sunnitské obyvatelstvo, které zapříčinilo vzestup těchto skupin, bylo/je proti nim znepřátelené. To však nemění nic na tom, že tyto organizace byly/jsou pořád schopny organizovat různé teroristické akce a snažit se rozdmýchávat sektářskou nenávisť.

Politické dění v obou zkoumaných obdobích má jedno společné. Silného premiéra, který má podporu americké administrativy. Nurí al-Malíkí se zdál být tím pravým mužem pro Irák, vypadalo to, že nebude pokračovat v sektářské politice, což dokázal i razantním zakročením proti šiitským povstalcům v Basře. Poté se však jeho politika stávala více autokratickou, vyvrcholilo to rokem 2010, kdy sám ovládal ministerstvo vnitra a obrany. Přestal plnit dohodu, že postupně integruje sunnitské bojovníky (Synové Iráku) z hnutí *The*

---

²² V této práci se většinou pracuje s názvem „američtí vojáci“, i když by správné označení by mělo být „koaliční vojáci“. Je tak činěno proto, že největší podíl mrtvých vojáků jsou Američané. Pro více informací <https://icasualties.org>

Awakening, čímž tyto muže začal opět postupně poštvávat proti centrální šíitské vládě, což byl ve výsledku jeden z hlavních faktorů vzestupu ISIS. V roce 2014, po pádu Mosulu Malíkího nahradil Haidar al-Abadi, který je taktéž šíita a pochází ze stejné politické strany. Al-Abadi se po celou dobu kampaně proti ISIS jevil správný lídr, zůstal neutrální vůči velmocenským zájmům v regionu, odmítl se účastnit války v Sýrii a postupně začal zapracovávat sunnity do politického procesu. Nepochopitelná je jeho anabáze z ledna 2018, kdy ohlásil tvorbu aliance pro následující volby s hnutím *Al-Fatih*, jež se dá popsat jako radikální šíitská organizace s vazbami na IRCG (viz kapitola 3.2.3). Zde můžeme možná spatřovat náznaky paralely s vládou Nurího al-Malíkího, který po uklidnění bezpečnostní situace v zemi, razantně změnil svou politiku.

5.1 Možný vývoj

V současné době se Irák nachází v podobné situaci, v jaké byl v letech 2010 respektive 2011. Povstání je, zdá se být, potlačeno, povstalci neovládají žádné území a centrální vláda vypadá, že má vše pod kontrolou. V zemi vládne premiér, který se jeví jako ten pravý vůdce pro Irák (Jiyad, 2017). Takto nadějně vypadala situace před 8 lety a nadějně vypadá i teď. Jako důležité pro stabilitu Iráku a celého regionu se jeví osoba silného premiéra, který bude aplikovat inkluzivní politiku a nebude znevýhodňovat jednu nebo více etnicko-náboženských skupin irácké populace. V květnu 2018 čekají Irák parlamentní volby a je možné odhadovat, že jedinou štěpnou linií již nebude pouze etnicko-náboženská příslušnost, ale Iráčané budou volit i strany se sekulárním programem. Současný premiér Haider al-Abadi získal silnou pozici díky porážce ISIS, avšak má několik konkurentů, jedním z nich je i bývalý premiér Nurí al-Malíkí. Na základě dění před rokem 2014 bych však doporučil politickým špičkám, aby Nurí al-Malíkí nakonec nevstal v čele vlády, jelikož i on byl jedním z důvodů vzestupu ISIS. Malíkího neefektivní vládnutí, dosazování nekompetentních pracovníků na vysoké armádní pozice a všudy přítomná korupce zapříčinily, že vláda se nesoustředila na vzrůstající problémy, jako například vzestup ISIS. Irácká vláda se také bude muset vypořádat s kurdskými separatistickými tendencemi, jelikož díky proběhнувšímu referendu o nezávislosti iráckého Kurdistanu má centrální vláda s autonomní kurdskou vládou napjaté vztahy. Zdá se, že v regionu nikdo z velkých hráčů nepodporuje vznik nezávislého Kurdistanu, ani USA (Sky, 2018). Do jisté míry záleží na samotných Kurdech, jestli se podvolí vnějšímu tlaku, anebo vznikne na Blízkém východě další konflikt. Na základě zkušeností s americkým stažením se z Iráku v roce 2011 je na místě doporučení, aby se Američané poučili ze svých chyb a v nejbližších letech nerušili svou vojenskou misi v Iráku. Na

druhou stranu, Donald Trump začíná připravovat stažení amerických vojáků ze Sýrie, tudíž nemůžeme vědět, zda to stejné neplánuje s Irákem. Doporučil bych tedy pokračovat v aktivitách trénování, asistence a pomoci ISF, dokud nebudou tyto jednotky, bez pomoci, schopny potlačit jakoukoliv bezpečnostní hrozbu. Záleží ovšem také na výsledku květnových voleb, jelikož některé šíitské politické strany s vazbami na Irán, mají ve svých programech ukončení americké přítomnosti v Iráku. Proti tomuto vývoji by USA nemohlo nic udělat, protože by zpochybnili rozhodnutí svobodně zvolených zástupců lidu (Hannah, 2018). Již dvakrát v nedávné historii Iráku se stalo, že vládní politika perzekuovala sunnity a díky právě této politice se rozmohlo krvavé povstání za podpory právě sunnitů. Další doporučení je adresováno budoucím, nově zvoleným, vládním špičkám, které by si měly uvědomit chyby předchozích vlád a vliv těchto chyb na vývoj v Iráku, měly by se tedy snažit zapojit sunnity do politického života, neperzekuovat je a neprosazovat za každou cenu odchod amerických vojáků z Iráku.

6. Závěr

V první kapitole této práce jsem se zabýval vymezením teoretického rámce, zaměřil jsem se především na pojmy povstání, legitimita a protipovstalecký boj (COIN). Dále jsem také popsal dvě modifikace FM 3-24/MCWP 3-33.5 z let 2007 a 2014, což je vojenská příručka americké armády pro potlačení povstání a zabýval se jejich rozdílnými pohledy na legitimitu. Pro hlubší studii tohoto manuálu jsem se rozhodl zejména proto, že byl napsán „na míru“ podmínkám v Iráku a tvoří moderní metodický rámec pro americké vojáky.

Ve druhé kapitole jsem stručně popsal vývoj Iráku po roce 2003 a americké invazi. Zjistil jsem, že krátkozraká politika tehdejší koaliční správy (CPA) byla jedním z klíčových faktorů vzniku povstání a jeho podpory mezi sunnity. Následoval popis revidované americké strategie po roce 2007, která měla velký vliv na rapidní zlepšení bezpečnostní situace v zemi. Zároveň poukazují na to, že úspěch této strategie závisel na získání podpory sunnitského obyvatelstva, které si nakonec AQI poštvala proti sobě zejména konzervativní interpretací islámu a drakonickými tresty za jeho nedodržování. Evaluací jednotlivých faktorů povstání jako například počet zabitých civilistů nebo síla povstaleckých skupin jsem například zjistil, že druhý rok po aplikaci nové doktríny COIN, klesl počet zabitých civilistů o 16 000. Poslední podkapitola pojednává o následném vývoji. Z této kapitoly je patrné, že kdyby Nurí al-Malíkí pokračoval v politice, kterou předváděl před americkým stažením se z Iráku a dodržel dohodu o inkluzi sunnitských bojovníků (Synové Iráku), možná by se ISIS v roce 2014 nezmocnil tak velkého území Iráku.

V kapitole tři jsem použil stejnou metodiku jako v kapitole dvě. Stručně jsem popsal průběh bojů proti ISIS včetně hlavních ofenzív. Z mého zkoumání vyplynulo, že americká angažovanost v Iráku byla do jisté míry závislá na změně premiéra. Nový premiér se Bílému domu jevil jako ten pravý pro Irák, a proto Obamova administrativa neváhala vytvořit velkou koalici, která se zasadila o porážku ISIS. Velký rozdíl byl ve způsobu zapojení amerických jednotek, jelikož americká vláda nevsadila na masivní nasazení pozemních jednotek, jak tomu bylo v roce 2007, naopak oporou strategie byly letecké údery proti pozicím ISIS. V této kapitole jsem také popsal kolizi zájmů jednotlivých členů koalice proti ISIS.

Ve čtvrté, tedy interpretační části této práce jsem komparoval získané poznatky z obou zkoumaných období. Obě období se podobala z hlediska síly povstaleckých skupin na území po skončení bojových operací, tedy AQI, respektive ISIS. Ačkoliv byly obě tyto

skupiny na konci zkoumaných období vojensky poraženy a neovládaly žádné území, pořád byly schopny podnikat teroristické útoky nejen na území Iráku. Zpozoroval jsem také rozdíly v politickém vývoji země. Zatímco Nuri al-Malíki se postupně stával autoritářem, kdy v jednom období kontroloval i ministerstva vnitra a obrany a praktikoval sektářskou politiku. Jeho nástupce Haider al-Abadi se od roku 2014 profiluje jako silný lídr, který se snaží být v regionu neutrální a zapojovat sunnity do politického života.

Největším rozdílem je počet vojenských obětí. Počet civilních období na počátcích zkoumaných období je vysoký, zajímavé je však sledovat roční pokles počtu těchto obětí. Zatímco meziroční pokles v letech 2007 a 2008 je kolem 16 000 mrtvých, v letech 2014 a 2015 je tento pokles jenom o 3000 mrtvých. Celkový pokles od roku 2007 do 2010 byl přibližně o 22 000 mrtvých. Ve stejném časové období od roku 2014 do 2017 byl tento pokles okolo 7000 mrtvých. Co se týče vojenských obětí, tak v prvním období se dají americké ztráty počítat v tisících, zatímco v druhém období to jsou „pouze“ desítky padlých. Z těchto čísel vyplývá, že hmatatelnější výsledky měla strategie z roku 2007, na druhou stranu za tento progres zaplatili Američané velmi vysokou cenu. Naopak druhá strategie neukázala tak přesvědčivé výsledky, avšak z hlediska počtu mrtvých amerických vojáků je určitě americkou veřejností hodnocena kladněji.

Tato závěrečná kapitola mi pomohla také odpovědět na výzkumné otázky. Co se týká účinnosti jednotlivých strategií, ukázalo se, že větší vliv na zlepšení bezpečnostní situace v zemi mělo navýšení počtu amerických vojáků. Po kampani „*the surge*“ se v následujících letech situace razantně zlepšila. Nutno však podotknout, že během druhého zkoumaného období přišlo o život nesrovnatelně méně amerických vojáků. Z hlediska síly povstaleckých skupin po skončení bojových operací byly tyto strategie podobné, jak AQI, tak ISIS byly téměř zničeny, nicméně stále byly schopny provádět teroristické útoky nejen na území Iráku. V prvním případě však politický vývoj po skončení bojových operací výrazně napomohl ISIS k nabytí síly. Úspěšnost těchto strategií se může do budoucna lišit v politickém vývoji, což může být námět pro další výzkum do budoucna.

Možný další vývoj v zemi má několik otazníků. Prvním jsou parlamentní volby, které určí směřování země na další 4 roky. Mezi subjekty ucházejícími se o přízeň voličů jsou například i šíitské extremistické strany s vazbami na Iránské revoluční gardy, které jsou spojenými státy považovány za teroristickou organizaci, tyto strany, konkrétně v koalici *al-Fatih* jsou silně protiamerické a mají v programu stažení amerických vojáků z území. Dalším otazníkem je budoucí vztah centrální vlády a regionální vlády iráckého

Kurdistanu, mezi kterými panuje v současné době napětí, především po neuznaném referendu o samostatnosti iráckého Kurdistanu. I toto napětí by mohla být potenciální rozbuška dalšího násilí v zemi. Budoucí vládě bych doporučil pokračovat v inkluzivní politice a neperzekuovat sunnity, jelikož za posledních 15 let se Iráčané dvakrát nepoučili a dvakrát tím vytvořily podmínky pro vzestup brutálních skupin, což mělo katastrofické následky pro celou zemi. Další doporučení je adresováno administrativě Donalda Trumpa. Americké velení by se nemělo nechat ukolébat zdánlivým poražením ISIS a ukončit svou angažovanost v Iráku, takovou chybu udělal Barack Obama a tím destabilizoval nejenom Irák, ale i celý region. Američané by dále měli pokračovat ve své misi „trénovat, asistovat, radit“ ISF a opustit Irák až tehdy, když si budou stoprocentně jistí, že ISF zvládnou potlačit bez pomoci jakoukoliv bezpečnostní hrozbu.

Bude zajímavé sledovat jakou cestou se vydá irácká i americká vláda, můžeme jen doufat, že se poučí z nedávné historie, protože jestli ne, tak se může stát, že v následujících letech se objeví další, možná ještě agresivnější skupina než ISIS.

Seznam tabulek

Tabulka 1: Počet civilních obětí v Iráku v letech 2007-2010	31
Tabulka 2: Počet mrtvých koalčních vojáků v Iráku v letech 2007-2010.....	32
Tabulka 3: Počet civilních obětí v Iráku v letech 2014-2017	39
Tabulka 4: Počet mrtvých koalčních vojáků v Iráku v letech 2014-2017.....	39

Seznam obrázků

Obrázek 1: Povrchové a podpovrchové elementy povstání	17
---	----

Použitá literatura

Monografie

ALLAWI., Ali A., 2007. The occupation of Iraq: winning the war, losing the peace. Illustrated ed. New Haven [u.a.]: Yale Univ. Press. ISBN 03-001-1015-4.

CLAUSEWITZ, Carl von, 1989. *On war* / Carl von Clausewitz ; edited and translated by Michael Howard and Peter Paret ; introductory essays by Peter Paret, Michael Howard, and Bernard Brodie ; with a commentary by Bernard Brodie. ISBN 0691018545.

DOBBINS, James, 2007. The beginner's guide to nation-building. Santa Monica, CA: RAND National Security Research Division. ISBN 978-0-8330-3988-0.

DRULÁK, Petr, 2008. Jak zkoumat politiku: kvalitativní metodologie v politologii a mezinárodních vztazích. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-385-7. KILCULLEN, David, 2010. Counterinsurgency. London: Hurst & Company. ISBN 978-1-84904-030-3.

DUYVESTYEN, Isabelle a Paul B. RICH, 2012. The Routledge Handbook of Insurgency and Counterinsurgency. Routledge. ISBN 978-0-415-56733-6.

EICHLER, Jan, 2006. Mezinárodní bezpečnost na počátku 21. století. Praha: Ministerstvo obrany České republiky - AVIS. ISBN 80-727-8326-2.

GALULA, David, 2006. Counterinsurgency warfare: theory and practice. 2nd. Westport: Praeger Security International. ISBN 978-0-275-99303-0.

KAPLAN, Fred, 2014. The insurgents: David Petraeus and the plot to change the American way of war. New York: Simon & Schuster. ISBN 14-516-4265-2.

KILCULLEN, David, 2010. Counterinsurgency. London: Hurst & Company. ISBN 978-1-84904-030-3.

KIRAS, James D., 2016. Irregular Warfare: Terrorism and Insurgency In: *JORDAN, David, James D. KIRAS, David J. LONSDALE, Ian SPELLER, Christopher TUCK a C. Dale WALTON. Understanding modern warfare*. Cambridge: Cambridge University Press, 2016. ISBN 978-1-107-59275-9.

LOCK-PULLAN, Richard., 2006. US intervention policy and army innovation: from Vietnam to Iraq. New York: Routledge. ISBN 07-146-5719-0.

METZ, Steven a Raymond MILLEN, 2004. Insurgency and Counterinsurgency in the 21 century. Carlisle: United States Army War College. ISBN 1-58487-178-4.

METZ, Steven, 2007. Learning from Iraq: counterinsurgency in American strategy. Carlisle Barracks, PA: Strategic Studies Institute, U.S. Army War College. ISBN 978-158-4872-726.

NANCE, Malcolm W., 2015. The terrorists of Iraq: inside the strategy and tactics of the Iraq insurgency 2003-2014. Second edition. Boca Raton, Florida. ISBN 978-149-8706-896.

NASR, Seyyed Vali Reza, c2007. The Shia revival: how conflicts within Islam will shape the future. New York: W.W. Norton. ISBN 978-039-3329-681.

RADĚJ, Tomáš, 2010. Irácké povstání v letech 2003-2009: strategie, taktika a ideologie islámských radikálních a nacionalistických uskupení. Praha: Ústav mezinárodních vztahů. ISBN 978-80-86506-91-3.

SLOAN, Geoffrey, GRAY, Colin S., ed., 1999. Geopolitics, geography, and strategy. London: Frank Cass. ISBN 0714649902.

THOMPSON, Robert Grainger Ker, 1966. Defeating Communist insurgency: experiences from Malaya and Vietnam. London. ISBN 978-070-1111-335.

TRIPP, Charles, 2007. A history of Iraq. 3. ed. Cambridge [u.a.]: Cambridge Univ. Press. ISBN 978-052-1702-478.

WEINSTEIN, Jeremy M., 2007. Inside rebellion: the politics of insurgent violence. New York: Cambridge University Press. ISBN 978-0-521-86077-2.

Oficiální dokumenty

Department of the Army, 2006. *FM 3-24/MCWP 3-33.5 Counterinsurgency*. Virginia: Headquarters, Department of the Army.

Department of the Army, 2014. *FM 3-24/MCWP 3-33.5 Insurgencies and Countering Insurgencies*. Virginia: Headquarters, Department of the Army.

Department of the Army, 2014. *J-P 1, Doctrine for the Armed Forces of the United States*. Virginia: Headquarters, Department of the Army.

Fact sheet: Strategy to Counter the Islamic State of Iraq and the Levant (ISIL), 2014.

In: The White House: President Barack Obama [online]. Washington, D.C. [cit. 2018-04-30]. Dostupné z: <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2014/09/10/fact-sheet-strategy-counter-islamic-state-iraq-and-levant-isil>

Oborné články

ABBAS, Wael, 2016. THE US-LED COALITION AGAINST ISIS: STRATEGIC DIFFICULTIES AND POLITICAL WILL. *Combating Terrorism Exchange* [online]. 6(1), 8 [cit. 2018-05-03]. Dostupné z: <https://globalecco.org/cs/the-us-led-coalition61>

AL-ALI, Zaid, 2014. How Maliki Ruined Iraq. In: *Foreign Policy* [online]. Washington, DC [cit. 2018-04-27]. Dostupné z: <http://foreignpolicy.com/2014/06/19/how-maliki-ruined-iraq/>

BAKSHI, Gitanjali, 2008. Re-baathification in Iraq?. *Strategic Foresight Group* [online]. 2 [cit. 2018-05-06]. Dostupné z: <http://www.strategicforesight.com/inner-articles.php?id=265>

BIDDLE, Stephen, Jeffrey A. FRIEDMAN a Jacob N. SHAPIRO, 2012. Testing the Surge: Why Did Violence Decline in Iraq in 2007? *International Security* [online]. 37(1), 7-40 [cit. 2018-05-07]. Dostupné z: https://www.mitpressjournals.org/doi/10.1162/ISEC_a_00087

COHEN, Eliot, Conrad CRANE, Jan HORVATH a John NAGL, 2006. Principles, Imperatives, AND Paradoxes OF COUNTERINSURGENCY. *Military Review* [online]. 86(2), 49-53 [cit. 2018-05-06]. ISSN 00264148.

DAWISHA, Adeed, 2010. Iraq: A Vote Against Sectarianism. *Journal of Democracy* [online]. 21(3), 26-40 [cit. 2018-05-06]. Dostupné z: <https://www.journalofdemocracy.org/article/iraq-vote-against-sectarianism>

Dobbins, J., 2009. Occupying Iraq: A Short History of the CPA. *Survival*, 51(3), pp.131-162. Available at: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/00396330903011537> [Accessed April 11, 2018].

DOBBINS, James, 2009. Occupying Iraq: A Short History of the CPA. *Survival* [online]. 51(3), 131-162 [cit. 2018-05-06]. DOI: 10.1080/00396330903011537. ISSN 0039-6338. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/00396330903011537>

GAWTHORPE, Andrew J., 2017. All Counterinsurgency is Local: Counterinsurgency and Rebel Legitimacy. *Small Wars & Insurgencies* [online]. 28(4-5), 839-852 [cit. 2018-05-06]. DOI: 10.1080/09592318.2017.1322330. ISSN 0959-2318. Dostupné z:

<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/09592318.2017.1322330>

GULMOHAMAD, Zana Kharsaw, 2014. The Rise and Fall of the Islamic State of Iraq and Al-Sham (Levant) ISIS. *Global Security Studies* [online]. **5**(2), 11 [cit. 2018-04-27].

Dostupné z: <http://www.globalsecuritystudies.com/Gulmonhamad%20ISIS%20AG.pdf>

GUNARATNA, Rohan, 2017. GLOBAL THREAT

FORECAST. *UNISCI* [online]. **2017**(43), 105-115 [cit. 2018-05-03]. Dostupné z:

<http://search.ebscohost.com/login.aspx?authtype=shib&custid=s1240919&profile=eds>

HANNAH, John, 2018. Trump Can't Afford to Forget About Iraq. *Foreign Policy* [online].

Washington, DC [cit. 2018-05-04]. Dostupné z:

<http://foreignpolicy.com/2018/04/02/trump-cant-afford-to-forget-about-iraq/>

HILTERMANN, Joost, 2006. He Next Iraqi War? Sectarianism and Civil

Conflict. *International Crisis Group* [online]. 2006 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z:

<https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/gulf-and-arabian-peninsula/iraq/next-iraqi-war-sectarianism-and-civil-conflict>

JIYAD, Sajad, 2017. Haider al-Abadi Is Succeeding at the World's Hardest Job. *Foreign*

Policy [online]. Washington, DC [cit. 2018-05-03]. Dostupné z:

<http://foreignpolicy.com/2017/10/16/haider-al-abadi-is-succeeding-at-the-worlds-hardest-job/>

KATZMAN, Kenneth, 2008. Al Qaeda in Iraq: Assessment and Outside

Links [online]. Washington D.C. s. 21 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z:

<https://fas.org/sgp/crs/terror/RL32217.pdf>

LONG, Austin, 2008. The Anbar Awakening. *Survival*. **50**(2), 67-94.

MOHAMEDOU, Mohammad-Mahmoud Ould, 2014. ISIS and the Deceptive Rebooting of Al Qaeda. In: Geneva Centre for Security Policy [online]. Geneva [cit. 2018-04-29].

Dostupné z: <https://www.gcsp.ch/News-Knowledge/Publications/ISIS-and-the-Deceptive-Rebooting-of-Al-Qaeda>

OTTAWAY, Marina, 2014. We Bomb ISIL: Then What?. *Wilson Center* [online].

Washington, DC [cit. 2018-05-07]. Dostupné z:

<https://www.wilsoncenter.org/publication/we-bomb-isil-then-what>

ROGGIO, Bill, 2010. US and Iraqi forces kill Al Masri and Baghdadi, al Qaeda in Iraq's

top two leaders. *FDD's Long War Journal*. *Long War Journal* [online]. 1 [cit. 2018-04-22].

Dostupné z: https://www.longwarjournal.org/archives/2010/04/al_qaeda_in_iraq_to.php
SIMON, Steven, 2008. The Price of the Surge: How U.S. Strategy Is Hastening Iraq's Demise. *Foreign Affairs* [online]. Washington, DC, 87(3), 57-75 [cit. 2018-05-06]. ISSN 00157120. Dostupné z: <http://eds.b.ebscohost.com/eds/detail/detail?vid=2&sid=fb226eb8-3f2e-4237-b45f-5b7aa843710c%40pdc-v-sessmgr01&bdata=Jmxhbmc9Y3Mmc2l0ZT1lZHMtbG12ZSZzY29wZT1zaXRl#AN=edsjsr.20032651&db=edsjsr>

SIRKECI, Ibrahim, 2005. War in Iraq: Environment of Insecurity and International Migration. *International Migration* [online]. Oxford: Blackwell Publishing, 43(4), 197-214 [cit. 2018-05-06]. Dostupné z: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download;jsessionid=05793E639A80C8B911ED93F0B3FA3E9D?doi=10.1.1.508.8075&rep=rep1&type=pdf>

SKY, Emma, 2017. Mission Still Not Accomplished in Iraq. *Foreign Affairs*. November. [online]. Tampa, Fl [cit. 2018-05-01]. Dostupné z: <https://www.foreignaffairs.com/articles/middle-east/2017-10-16/mission-still-not-accomplished-iraq>

UCKO, David H, 2013. The Five Fallacies of Clear-Hold-Build. *The RUSI Journal* [online]. 158(3), 54-61 [cit. 2018-05-06]. DOI: 10.1080/03071847.2013.807586. ISSN 0307-1847. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/03071847.2013.807586>

Ostatní

About us, 2014. Operation Inherent Resolve [online]. [cit. 2018-04-30]. Dostupné z: <http://www.inherentresolve.mil/About-Us/>

ALDROUBI, Mina, 2018. Iraq PM forms alliance with powerful Shiite militias in lead-up to elections. In: *The National* [online]. [cit. 2018-05-04]. Dostupné z: <https://www.thenational.ae/world/mena/iraq-pm-forms-alliance-with-powerful-shiite-militias-in-lead-up-to-elections-1.695268>

ALPHER, Yossi, The U.S.-led campaign against the Islamic State: many questions, few answers. In: *Norwegian centre for Conflict Resolution* [online]. [cit. 2018-05-07]. Dostupné z: <https://noref.no/Publications/Regions/Syria/The-U.S.-led-campaign-against-the-Islamic-State-many-questions-few-answers>

AL-SALHY, Suadat a Tim ARANGO, 2014. Sunni Militants Drive Iraqi Army Out of Mosul. In: *The New York Times* [online]. New York [cit. 2018-04-28]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2014/06/11/world/middleeast/militants-in-mosul.html>

BBC, 2017. Iraq PM formally declares Mosul victory. In: *BBC* [online]. London [cit. 2018-04-30]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-40558836>

CIA, 2018. Middle East, Iraq. In: *The World Factbook*. [online]. [cit. 2018-05-06]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/iz.html>

Combined Joint Forces Land Component Command Deactivation Ceremony, 2018. In: *Operation Inherent Resolve* [online]. [cit. 2018-05-01]. Dostupné z: <http://www.inherentresolve.mil/News/Article/1506377/combined-joint-forces-land-component-command-deactivation-ceremony/>

Data, 2017. *Airwars* [online]. London [cit. 2018-05-04]. Dostupné z: <https://airwars.org/data/>

Fact sheet: Strategy to Counter the Islamic State of Iraq and the Levant (ISIL), 2014. In: *The White House: President Barack Obama* [online]. Washington, D.C. [cit. 2018-04-30]. Dostupné z: <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2014/09/10/fact-sheet-strategy-counter-islamic-state-iraq-and-levant-isil>

FAIRFIELD, Hannah a Archie TSE, 2010. The 2010 Iraqi Parliamentary Elections - Interactive Graphic - NYTimes.com. In: *The New York Times* [online]. New York [cit. 2018-04-27]. Dostupné z: <https://archive.nytimes.com/www.nytimes.com/interactive/2010/03/11/world/middleeast/20100311-iraq-election.html>

GARAMONE, Jim, 2017. Pentagon Announces Troop Levels in Iraq, Syria. In: *U.S. Department of Defense* [online]. Washington, DC [cit. 2018-05-01]. Dostupné z: <https://www.defense.gov/News/Article/Article/1390079/pentagon-announces-troop-levels-in-iraq-syria/>

Global Coalition, 2018. Maps & Stats. In: *The Global Coalition* [online]. [cit. 2018-05-01]. Dostupné z: http://theglobalcoalition.org/en/maps-stats/#filter=.vc_grid-term-793

CHMAYTELLI, Maher, 2018. U.S.-led coalition signals end of major operations against Islamic State in Iraq. In: *Reuters* [online]. [cit. 2018-05-01]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-i>

ICasualties, 2009. [online], Georgia: White [cit. 2018-04-09]. Dostupné z:
<http://icasualties.org/Iraq/index.aspx>

Iraq Body Count, 2003. [online], London. [cit. 2018-04-09]. Dostupné z:
<https://www.iraqbodycount.org/database/>

KAFALA, Tarik, 2003. The Iraqi Baath party. In: *BBC* [online]. London [cit. 2018-05-03].
Dostupné z: http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/2886733.stm

LEVENSON, Eric a Jomana KARADSHEH, 2017. Iraq is 'fully liberated' from ISIS, its
military says. In: *CNN* [online]. Atlanta [cit. 2018-04-30]. Dostupné z:
<https://edition.cnn.com/2017/12/09/middleeast/iraq-isis-military-liberated/index.html>

MARTIN, Patrick, 2015a. Iraq Situation Report: November 10 - 19, 2015. In: *Iraq
Situation Report* [online]. WASHINGTON, DC, s. 1 [cit. 2018-04-30]. Dostupné z:
<http://iswresearch.blogspot.cz/2015/11/iraq-situation-report-november-10-19.html>

MARTIN, Patrick, 2015b. Control Map of Ramadi: December 28, 2015. In: *Iraq Situation
Report* [online]. WASHINGTON, DC, s. 1 [cit. 2018-04-30]. Dostupné z:
<http://iswresearch.blogspot.cz/2015/12/iraqi-security-forces-clear-ramadis.html>

MARTIN, Patrick, 2015c. Iraq Situation Report: June 21-28, 2016. In: *Iraq Situation
Report* [online]. WASHINGTON, DC, s. 1 [cit. 2018-04-30]. Dostupné z:
<http://iswresearch.blogspot.cz/2016/06/>

Middle East and North Africa Overview, 2010. U.S. Department of State [online].
Washington, DC, 2009 [cit. 2018-04-22]. Dostupné z:
<https://www.state.gov/j/ct/rls/crt/2009/140886.htm>

Obama, 2014. *Transcript: President Obama's speech outlining strategy to defeat Islamic
State*, 2014. Washington, D.C. Dostupné také z:
https://www.washingtonpost.com/politics/full-text-of-president-obamas-speech-outlining-strategy-to-defeat-islamic-state/2014/09/10/af69dec8-3943-11e4-9c9f-ebb47272e40e_story.html?utm_term=.9ec67c0f3193

TIERNEY, John a Robert F. WORTH, 2003. Attacks in Iraq May Be Signals of New
Tactics. In: *The New York Times* [online]. New York, 3 [cit. 2018-05-06]. Dostupné z:
<https://www.nytimes.com/2003/08/17/international/worldspecial/attacks-in-iraq-may-be-signals-of-new-tactics.html>

Timeline: Invasion, surge, withdrawal; U.S. forces in Iraq, 2011. In: *Reuters* [online].

Spojené Království: Thomson Reuters [cit. 2018-04-22]. Dostupné z:
<https://www.reuters.com/article/us-iraq-usa-pullout/timeline-invasion-surge-withdrawal-u-s-forces-in-iraq-idUSTRE7BE0EL20111215>

U.S. DoD, 2017. Operation Inherent Resolve. In: *U.S. Department of Defense* [online]. [cit. 2018-05-01]. Dostupné z: <https://www.defense.gov/OIR/>

WORTH, Robert, 2006. Blast at Shiite Shrine Sets Off Sectarian Fury in Iraq. In: *The New York Times* [online]. New York [cit. 2018-04-13]. Dostupné z:
<https://www.nytimes.com/2006/02/23/world/middleeast/blast-at-shiite-shrine-sets-off-sectarian-fury-in-iraq.html>

Seznam příloh

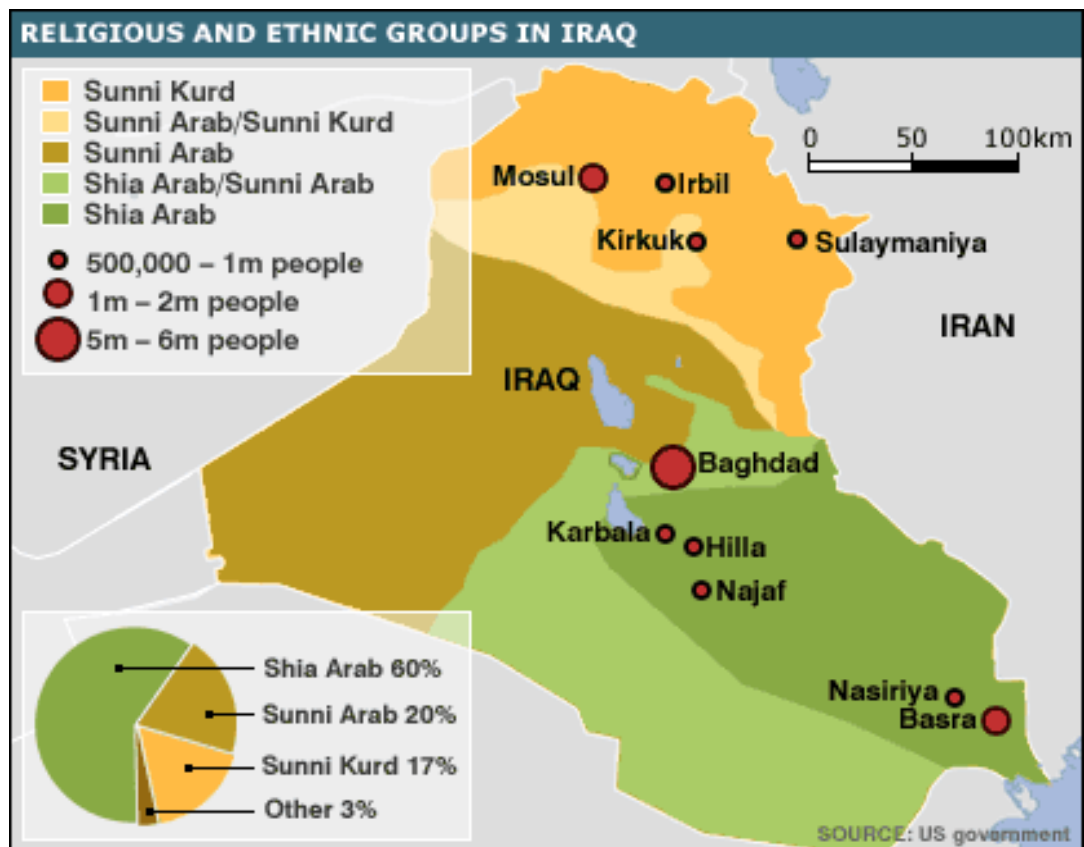
Příloha č. 1: Náboženské a etnické skupiny v Iráku (mapa)

Příloha č. 2: Síla ISIS v prosinci 2014 (mapa)

Příloha č. 3: Komparace ovládaného teritoria ISIS v lednu 2015 a lednu 2018 (mapa)

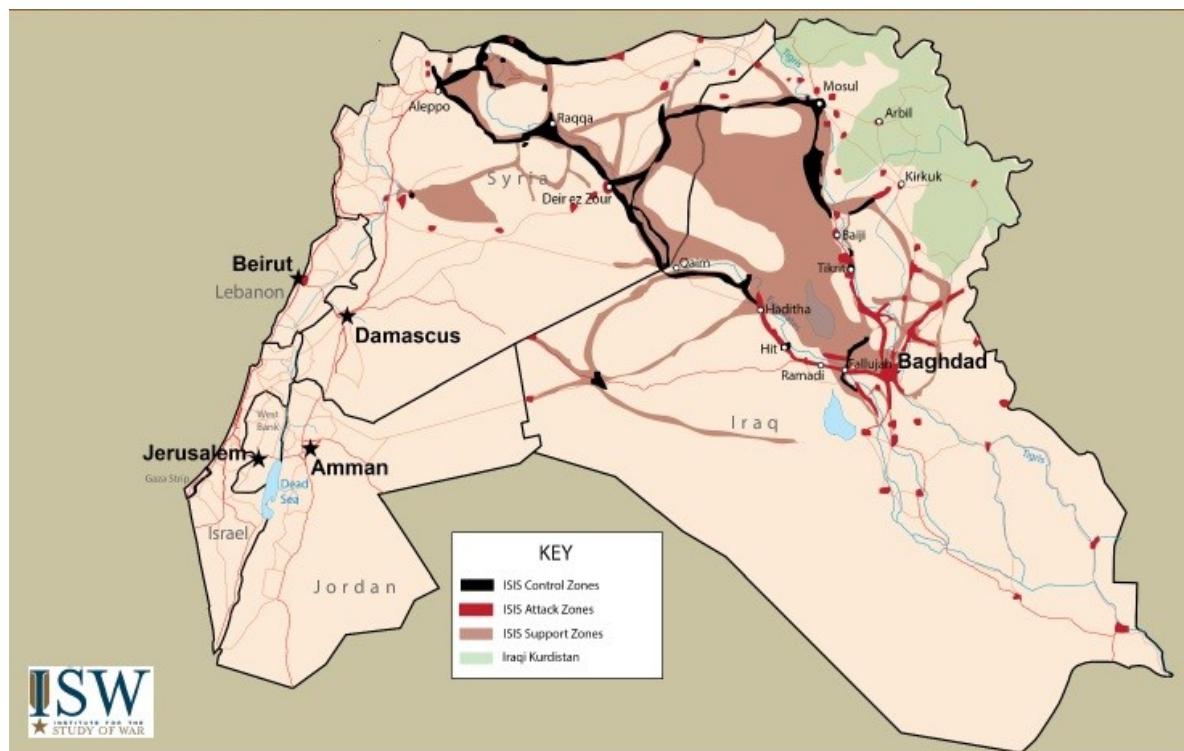
Příloha č. 4: Poměr leteckých úderů vedených koaličními jednotkami od roku 2006 do 2017 (graf)

Příloha č. 1: Náboženské a etnické skupiny v Iráku (mapa)

Zdroj: <https://www.juancole.com/2010/12/map-religions-ethnicities-of-iraq.html>

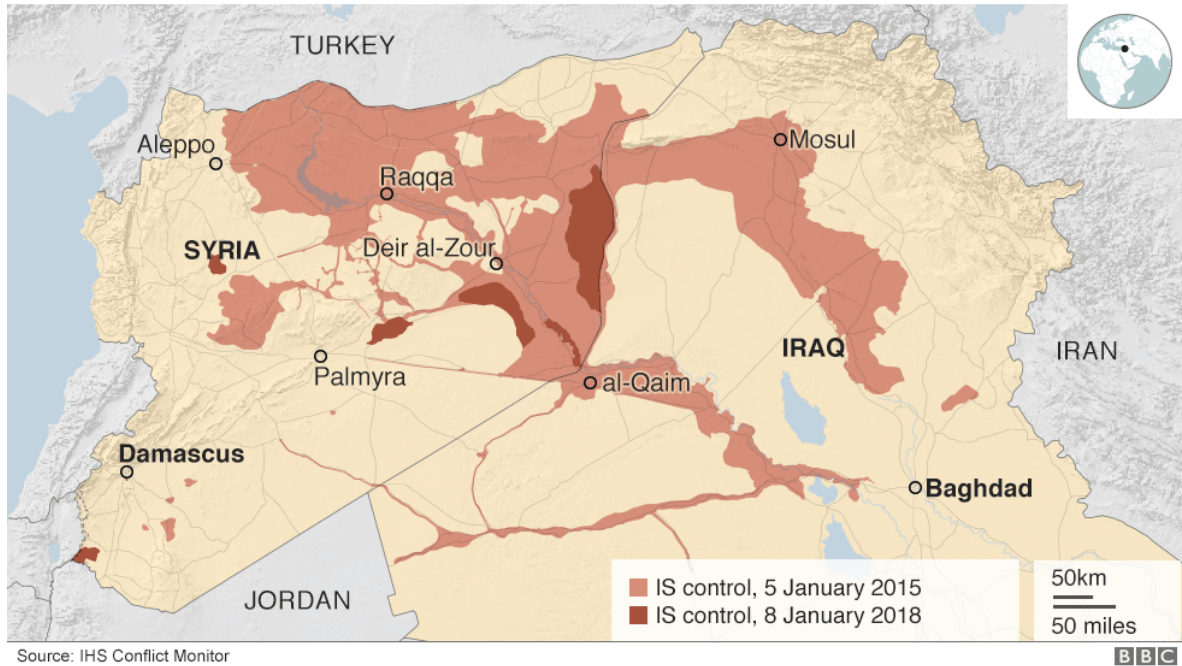
Příloha č. 2: Síla ISIS v prosinci 2014

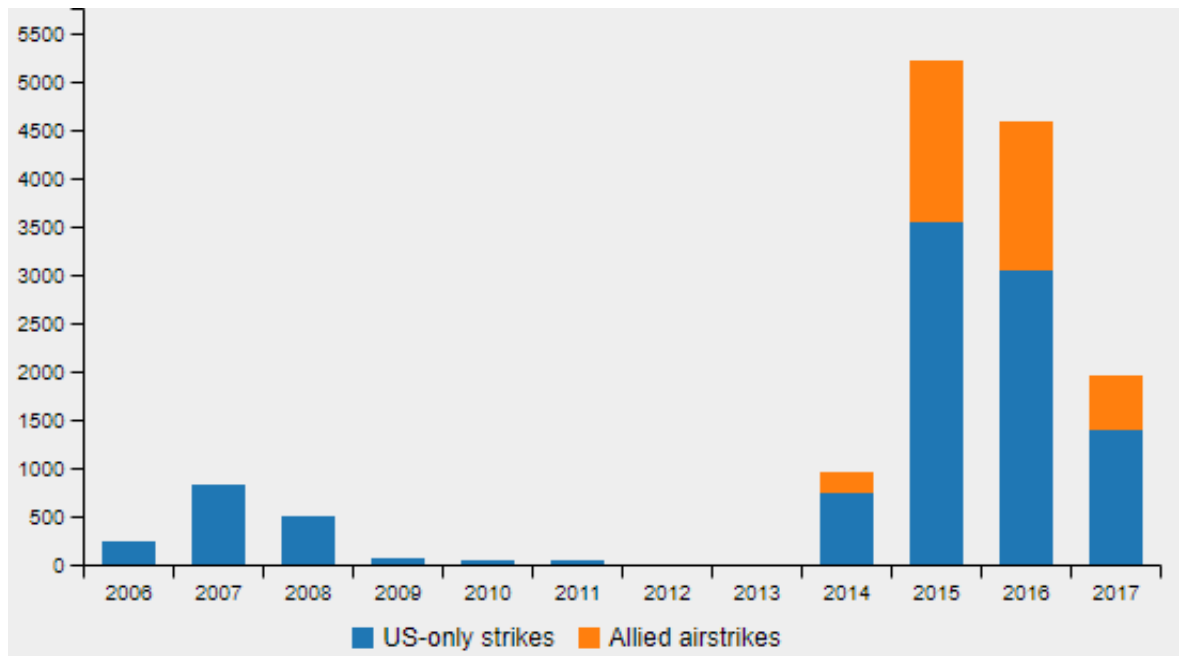
Zdroj: <http://iswresearch.blogspot.cz/2014/12/isis-sanctuary-map-december-5-2014.html>

Příloha č. 3: Komparace ovládaného teritoria ISIS v lednu 2015 a lednu 2018

How much territory IS has lost since January 2015

Příloha č. 4: Poměr leteckých úderů vedených koaličními jednotkami od roku 2006 do 2017

Zdroj: <https://airwars.org/data/>